

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Bakalářská práce

**Zhodnocení podporovaného bydlení (nástroje
sociální politiky) ve vybrané lokalitě**

Lucie Vraná

© 2018 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Lucie Vraná

Provoz a ekonomika

Název práce

Zhodnocení podporovaného bydlení (nástroje sociální politiky) ve vybrané lokalitě

Název anglicky

Assessment of social housing (as a social policy tool) in the selected locality

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je na základě použitých metod a zhodnocení stávající situace podporovaného bydlení navrhnout nové možnosti na vhodnější využití nástrojů sociální politiky.

Metodika

Teoretická část práce obsahuje vysvětlení pojmů, které se týkají podporovaného bydlení. Praktická část je zaměřena na zhodnocení podporovaného bydlení. V první části je zhodnocen vývoj ukazatelů zařízení sociálních služeb. V další části je zhodnoceno podporované bydlení ve vybrané lokalitě pomocí kvalitativní techniky dotazování s reprezentanty lokální politiky, neziskového sektoru a seniory. V praktické části je čerpáno především z informací a dat Českého statistického úřadu.

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

sociální politika, rozhovor, senior, bydlení, podporované bydlení, zařízení sociálních služeb

Doporučené zdroje informací

- HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9
- Koncepce sociálního bydlení České republiky 2015-2025. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2016. ISBN 978-80-7421-122-5
- KOZLOVÁ, Lucie. Sociální služby. V Praze: Triton, 2005. ISBN 80-7254-662-7
- KREBS, Vojtěch. Sociální politika. 6., přepracované a aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-921-2
- LUX, Martin a František KUDA, ed. Regionální rozdíly v dostupnosti bydlení v České republice. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2008. ISBN 978-80-7330-149-1
- LUX, Martin a Tomáš KOSTELECKÝ, ed. Bytová politika: teorie a inovace pro praxi. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) v koedici se Sociologickým ústavem AV ČR, 2011. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-068-1
- LUX, Martin. Bydlení – věc veřejná: sociální aspekty bydlení v České republice a zemích Evropské unie. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-86429-12-1

Předběžný termín obhajoby

2018/19 ZS – PEF (únor 2019)

Vedoucí práce

Ing. Olga Regnerová

Garantující pracoviště

Katedra obchodu a financí

Elektronicky schváleno dne 21. 11. 2018

prof. Ing. Luboš Smutka, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 26. 11. 2018

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 26. 11. 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Zhodnocení podporovaného bydlení (nástroje sociální politiky) ve vybrané lokalitě" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 27.11.2018

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí mé bakalářské práce Ing. Olze Regnerové za veškeré cenné rady a odbornou pomoc při vypracování této bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat své rodině a Ing. Danielovi Žákovi za odborné konzultace.

Zhodnocení podporovaného bydlení (nástroje sociální politiky) ve vybrané lokalitě

Abstrakt

Tato práce je zaměřena na zhodnocení podporovaného bydlení ve vybrané lokalitě. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část.

V teoretické části jsou vysvětleny pojmy, které se týkají podporovaného bydlení. Dále je v teoretické části popsán příspěvek na bydlení, doplatek na bydlení a koncepce sociální bytové politiky. Na konci teoretické části je provedena charakteristika správního obvodu Prahy 6.

Praktická část obsahuje popis vývoje ukazatelů vybraných zařízení sociálních služeb v České republice. V další části je zhodnoceno podporované bydlení prostřednictvím kvalitativních metod dotazování s reprezentanty lokální politiky, neziskového sektoru a seniory. Provedené rozhovory jsou v příloze bakalářské práce a závěry z těchto rozhovorů jsou součástí praktické části. Poslední část se zabývá návrhy nových možností sociálního bydlení.

Klíčová slova: sociální politika, rozhovor, senior, bydlení, podporované bydlení, zařízení sociálních služeb.

Assessment of social housing (as a social policy tool) in the selected locality

Abstract

The following thesis is focused on the assessment of social housing in the selected locality. The thesis is divided into theoretical and practical part.

Theoretical part explains concepts related to social housing. Further, the theoretical part describes housing allowance, housing supplement and the concept of social housing policy. The last part describes characteristics of the administrative district Prague 6.

The practical part contains a description of indicators development of selected social services facilities in the Czech Republic. Following part contains assessment of social housing with the use of Qualitative methods interviewing with representatives of: local policy, the non-profit sector and seniors. The interviews are included in the bachelor thesis appendix and conclusions of these interviews are included in the practical part. The last part describes new possibilities of social housing.

Keywords: social policy, interview, senior, housing, social housing, social services.

Obsah

1	Úvod	11
2	Cíl práce a metodika	12
2.1	Cíl práce	12
2.2	Metodika	12
3	Teoretická východiska	14
3.1	Podporované bydlení.....	14
3.1.1	Vymezení pojmu a účelu sociálního bydlení	14
3.2	Příspěvek na bydlení	16
3.3	Doplatek na bydlení	17
3.4	Charakteristika vybraných zařízení sociálních služeb	18
3.5	Koncepce sociální bytové politiky ČR do roku 2020	20
3.6	Koncepce sociální bytové politiky městské části Praha 6	20
3.6.1	Programové prohlášení Rady MČ Praha 6.....	21
3.6.2	Určení výše nájemného	22
3.6.3	Finanční podpora v oblasti bydlení	22
3.7	Charakteristika správního obvodu Praha 6	22
4	Vlastní práce	24
4.1	Vývoj ukazatelů vybraných zařízení sociálních služeb	25
4.2	Dům s pečovatelskou službou Liboc.....	30
4.3	Azylový dům pro muže v Praze	31
4.4	Byty k sociálním účelům Ve Střešovičkách 55.....	31
4.5	Cíle provedených rozhovorů	32
4.6	Rozhovor s obyvatelkou DPS Liboc, 83 let	32
4.7	Rozhovor s obyvatelem azylového domu pro muže, 67 let	33
4.8	Rozhovor s obyvatelkou bytu určeného k sociálním účelům, 73 let.....	33
4.9	Rozhovor s obyvatelkou bytu určeného k sociálním účelům, 40 let.....	34
4.10	Rozhovor s obyvatelem bytu určeného k sociálním účelům, 68 a 73 let.....	34
4.11	Rozhovor s obyvatelkou bytu určeného k sociálním účelům, 69 let.....	35
4.12	Shrnutí poznatků z rozhovorů	35
5	Návrhy nových možností sociálního bydlení	36
5.1	Mezigenerační sociální bydlení.....	36
5.2	Výstavba energeticky účinného sociálního bydlení	37
5.3	Způsob modernizace vlastními silami.....	37
5.4	Modernizace bytů s následným snížením dluhu nájemníků	38
5.5	Poskytnutí kvalitních veřejných služeb a sociálního bydlení	38
6	Závěr	39

7 Seznam použitých zdrojů	42
--	-----------

8 Přílohy.....	44
-----------------------	-----------

8.1 Rozhovor s politiky a reprezentanty neziskového sektoru	46
8.1.1 Rozhovor s PhDr. Helenou Briardovou	46
8.1.2 Rozhovor s Bc. Jitkou Köcherovou.....	50
8.1.3 Rozhovor s Jitkou Vaňkovou	52
8.1.4 Rozhovor s p. Janou Soukupovou	53
8.1.5 Rozhovor s Mgr. Lucií Grolmusovou	55
8.2 Rozhovory s obyvateli sociálně určeného bydlení v lokalitě Praha 6... 57	
8.2.1 Metody použité při šetření.....	57
8.2.2 Cíle šetření.....	57
8.2.3 Obyvatelka Domu s pečovatelskou službou, 83 let.....	57
8.2.4 Obyvatel Azylového domu pro muže, 67 let.....	58
8.2.5 Obyvatelka bytu určeného k sociálním účelům, seniorka 73 let.....	59
8.2.6 Obyvatelka bytu určeného k sociálním účelům, 40 let	60
8.2.7 Obyvatelé bytu určeného k sociálním účelům, seniorka 68 a 73 let	61
8.2.8 Obyvatelka bytu určeného k sociálním účelům, seniorka 69 let.....	62

Seznam grafů

Graf 1 - Výše vyplaceného příspěvku na bydlení v ČR.....	17
Graf 2 - Vývoj výdajů u doplatku na bydlení v ČR (mil. Kč).....	18
Graf 3 - Příjmy vybraných zařízení sociálních služeb (v mld. Kč).....	25
Graf 4 - Výdaje vybraných zařízení sociálních služeb (v mld. Kč)	26
Graf 5 - Počet vybraných zařízení sociálních služeb v ČR.....	26
Graf 6 - Počet vybraných zařízení sociálních služeb v ČR podle zřizovatele.....	27
Graf 7 – Kapacita (počet lůžek) vybraných zařízení sociálních služeb v ČR.....	28
Graf 8 - Počet přijatých klientů ve vybraných zařízení sociálních služeb v ČR.....	29
Graf 9 - Počet propuštěných a zemřelých klientů ve vybraných zařízení sociálních služeb v ČR	30

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Vývoj základních věkových skupin správního obvodu Praha 6	23
Tabulka 2 - Pohyb obyvatel ve správním obvodu Praha 6.....	23
Tabulka 3 - Počet neuspokojených žádostí o vybrané sociální služby	28

1 Úvod

Kvalita bydlení a jeho dostupnost patří k oblasti lidského a společenského života. Bydlení představuje základní lidskou potřebu. Z těchto důvodů si vlády vyspělého světa vytváří na svých ministerstvech specializované útvary, které jsou zaměřené na bydlení a regionální rozvoj. Připravují koncepce bytové politiky a nástroje sociální bytové politiky a následně tyto nástroje působí na trhu s bydlením. Jejich cílem je zpravidla zajistit finanční dostupnost bydlení všem skupinám obyvatel tak, aby každý jednotlivec či domácnost měli právo na kvalitní a finančně dosažitelné bydlení. K odstranění zejména příjmové nerovnosti slouží nástroje bytové politiky, které zajišťují rovnováhu na trhu s bydlením a finanční dostupnost odpovídajícího bydlení i těm příjmově nejslabším. Zahrnují nejrozličnější formy regulace nájemného, regulace ostatních cen spojených s bydlením (energie), adresný příspěvek na bydlení, stavební spoření apod. Hodnocení finanční dostupnosti bydlení pro různé skupiny obyvatel bývá odrazovým můstkem pro formulaci nástrojů bytové politiky. Pro příjmově slabší skupinu obyvatel jsou nejdůležitějšími nástroji podporované bydlení a příspěvek na bydlení.

Bydlení je stále větší zátěž pro rozpočty rodin i jednotlivců. Neustálý růst cen energií i služeb se projevuje nejcitelněji právě v bydlení. Stále zvyšujícím stárnutím populace se razantně rozšiřuje okruh skupin obyvatel, kteří budou potřebovat, nebo již potřebují pomoc s řešením svého bydlení.

Touto problematikou se zabývá několik ministerstev i nevládních institucí, které se snaží nalézt vhodné a dostatečné řešení. Odborné kruhy stejně jako občanská a zájmová sdružení vidí řešení ve vypracování a přijetí kvalitního zákona o sociálním bydlení. Tento zákon by jasně definoval institut sociálního bydlení, podmínky jeho užívání, okruh osob oprávněných tento typ bydlení užívat, stanovil by časová omezení tohoto bydlení, nebo možnost trvalého užívání.

Sociálním se dnes nazývá každé bydlení, které je jakýmkoli způsobem dotované z veřejných prostředků. Omezené jsou pouze jeho prostorové parametry, a to mnohdy velmi volným způsobem, protože nejsou zákonem stanoveny. Podle kritiky z řad odborníků, právníků i lékařů je tento způsob nedostatečný a celkové pojetí nepodložené zákonem o sociálním bydlení.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je na základě použitých metod a zhodnocení stávající situace podporovaného bydlení navrhnout nové možnosti na vhodnější využití nástrojů sociální politiky.

2.2 Metodika

Teoretická část práce obsahuje vysvětlení pojmů, které se týkají podporovaného bydlení. Praktická část je zaměřena na zhodnocení podporovaného bydlení. V první části je zhodnocen vývoj ukazatelů zařízení sociálních služeb. V další části je zhodnoceno podporované bydlení ve vybrané lokalitě pomocí kvalitativní techniky dotazování s reprezentanty lokální politiky, neziskového sektoru a seniory. V praktické části je čerpáno především z informací a dat Českého statistického úřadu.

První část rozhovorů je zaměřena na reprezentanty lokální politiky a zástupce neziskového sektoru. Další část rozhovorů se zaměřuje na seniory. Rozhovory se seniory jsou provedeny se 3 uživateli bytů v domě ve Střešovičkách 1990/55, který je určen k sociálním účelům a je majetkem Městské části Praha 6. Dále rozhovor s 1 užívatelkou bytu v domě s pečovatelskou službou v Liboci, rozhovor s 1 klientem azylového domu a rozhovor s klientkou sdružení Fokus (sdružení péče o psychicky nemocné osoby). Rozhovory jsou zaměřeny na důvody jejich umístění do bytů pro sociální účely, zhodnocení vstřícnosti k řešení jejich problému, včasnost pomoci Městské části a kvalita bydlení v bytě pro sociální účely. Při zpracování tohoto sociálního tématu jsem zvolila metodu kvalitativního šetření – dotazování.

Kvalitativní dotazování

Mezi hlavní metodu sběru dat v případě empirického výzkumu patří naslouchání vyprávění lidí, kladení otázek a díky tomu získávání jejich odpovědí. Do dotazování lze zahrnout různé druhy rozhovorů, dotazníků a testů. Zmíněné metody je možné použít samostatně, nebo společně s ostatními metodami. V případě rozhovoru je potřeba věnovat pozornost zejména začátku a konci rozhovoru. Začátek rozhovoru by měl odstranit případně psychické bariéry společně se získáním souhlasu k provedení rozhovoru. Při zakončení rozhovoru je následně možné získat dodatečné informace.¹

Typy otázek obsažených v rozhovoru lze rozdělit do těchto 6 skupin:

- otázky, které se vztahují ke zkušenostem nebo chování,
- otázky vztahující se k názorům a hodnotám,
- otázky směřované na pocity,
- otázky ohledně znalostí,
- otázky o vnímání,
- demografické a kontextové otázky.

Otázky v rozhovoru je možné směřovat na minulost, současnost a budoucnost. Otázky týkající se minulosti a současnosti je snazší zodpovědět než otázky směřované do budoucnosti. Ty obsahují totiž vždy určitou míru spekulace a odpovědi do budoucnosti jsou zároveň méně spolehlivé. Z toho důvodu je vhodné začít otázkami na přítomnost a minulost.²

¹ HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 2016, s. 168 - 171

² PATTON, M. Q. *Qualitative evaluation and research methods*. 1990.

3 Teoretická východiska

3.1 Podporované bydlení

Podporované bydlení je nástrojem sociální bytové politiky a politiky sociální. Se vztahem k seniorské populaci je podporované bydlení realizováno se zvláštním zřetelem k zabezpečení seniorů a jiných potřebných osob. Obecně je podporované bydlení nazýváno sociálním bydlením, neboť je nástrojem sociální bytové politiky a poskytováno v bytech či domech určených k sociálním účelům.³

Současné možnosti podporovaného bydlení pro seniory a jiné potřebné osoby můžeme členit na:⁴

- domy a byty určené k sociálním účelům,
- domy s pečovatelskou službou,
- domy pro seniory, kteří se ocitli v tíživé životní situaci,
- azylové domy (azylové bydlení je ojediněle umožňováno seniorům v případě, že situace vyžaduje okamžité řešení do té doby, než se podaří umístit jej do jiného zařízení).

3.1.1 Vymezení pojmu a účelu sociálního bydlení

Problém sociálního bydlení řeší nejen ČR, ale zároveň ho řeší všechny západoevropské země. Sociální bydlení je definováno jako oblast nájemného bydlení, prostřednictvím kterého se snaží stát a obce vytvořit všeobecnou rovnováhu na trhu nájemního bydlení. Cílem sociálního bydlení je umožnit potřebným skupinám obyvatel, kteří si ze sociálních nebo jiných důvodů nemohou obstarat bydlení. Jedná se tedy o zvýhodněné nájemní bydlení, které je determinováno sociálním, či jiným například zdravotním znevýhodněním nájemce. Sociálními důvody pro kladné posouzení oprávněnosti nároku na užívání sociálního bydlení mohou být různé životní události, které znemožňují člověku plnou samostatnost a nezávislost.⁵

³ MPSV, *Sociální služby*, [online] 20.06.2018

⁴ MPSV, *Sociální služby*, [online] 20.06.2018

⁵ LUX, M. *Bydlení - věc veřejná: sociální aspekty bydlení v České republice a zemích Evropské unie*. 2002, s. 73

Téměř ve všech západoevropských zemích najdeme sektor bydlení nazývaný „sociální bydlení“. Ačkoliv existují rozdíly v jednotlivých systémech (bytová politika spadá v Evropské unii do kompetence jednotlivých členských států), v převážné míře se sociálním bydlením rozumí sektor nájemného bydlení, kde nájemné je v sociálních bytech nižší než tržní nájemné. Výstavba či provoz sociálních bytů jsou určitým způsobem finančně podporovány institucemi státu nebo obcí. Zprostředkovatelem sociálního bydlení mohou obce, které mají přímé zastoupení v obecních bytových společnostech (např. bytová družstva či neziskové asociace).⁶

Sociální sféra je jistě nejsložitější oblastí veřejné správy, vlivem neustálých změn podmínek a potřeb systému. „Sociální stát“, za který se Česká republika považuje, má široké možnosti zpracování preventivních opatření v sociální oblasti, které svým účinkem zmírní rizika vzniku kritických situací a sociálních patologií ve společnosti. Nelze tvrdit, že zůstávají české kompetentní instituce k problému sociálního bydlení pasivní. V roce 2011 zpracoval sociologický ústav Akademie věd ČR „Certifikovanou metodiku garantovaného (sociálního) bydlení“, která byla prezentována a diskutována na mnoha seminářích a konferencích se zástupci Ministerstva pro místní rozvoj, Ministerstva práce a sociálních věcí, Svazu měst a obcí, Sdružení na ochranu nájemníků, Občanského sdružení majitelů domů a bytů, veřejného ochránce práv, neziskových organizací, obcí, institucionálních i drobných soukromých pronajímatelů a pojišťovacích společností. Výsledkem úsilí a práce všech těchto zúčastněných stran je řada podnětných materiálů, které jsou vhodné k okamžité realizaci.⁷

Výše zmíněná metodika popisuje sociální bydlení jako obstarání dlouhodobého, kvalitního a prostorově přiměřeného nájemního bydlení pro domácnosti, pro které by bylo bydlení bez finanční pomoci nedostupné a které by mohly být ohroženy sociálním vyloučením z důvodu národnosti, věku, etnického původu nebo náboženství.⁸

Mezi nejohroženější skupinu z hlediska zatížení nájemným jsou domácnosti závislé na sociální pomoci státu a senioři.⁹

⁶ LUX, M. *Bydlení – věc veřejná: sociální aspekty bydlení v České republice a zemích Evropské unie*. 2002, s. 73 - 74

⁷ *Certifikovaná metodika: Garantované (sociální) bydlení* [online] 21.06.2018, s. 3

⁸ *Certifikovaná metodika: Garantované (sociální) bydlení* [online] 21.06.2018, s. 17

⁹ LUX, M., KUDA, F. *Regionální rozdíly v dostupnosti bydlení v České republice*. 2008, s. 52

Česká republika stále pocítuje v oblasti sociální bytové politiky absenci zákona o sociálním bydlení. Tento institut však není naší legislativě zcela neznámý. Objevuje se v názvech některých programů Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva pro místní rozvoj. Řada subjektů využila stávajících možností k realizaci svých projektů sociálního bydlení. Aktivitu vyvíjí obce s podporou krajů i různé neziskové organizace, podporované soukromými i veřejnými subjekty. Výčet možností sociálního bydlení se může jevit jako dostatečný, ale početní nabídka, zejména u některých typů tohoto bydlení není dostatečná.¹⁰

3.2 Příspěvek na bydlení

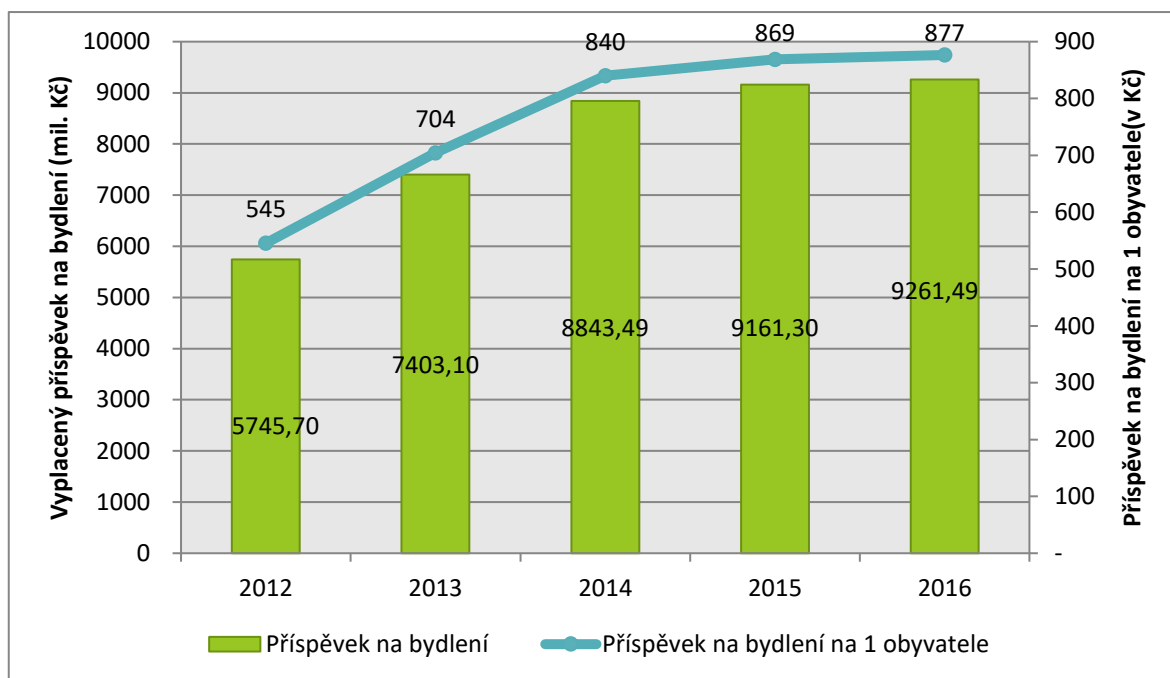
Příspěvek na bydlení upravuje Zákon o státní sociální podpoře č. 117/1995 Sb. jehož poslední novelizace č. 399/2012 a č. 401/2012 stanoví pro poskytnutí této sociální podpory na bydlení následující pravidla. Oprávněným příjemcem příspěvku na bydlení je osoba, jejíž měsíční náklady na bydlení činí více než 30 % jejich celkových čistých příjmů, pro Prahu platí 35 %. Mimo to jsou v zákoně stanoveny „Normativní náklady na bydlení“, které jsou přepočteny podle počtu obyvatel dané obce a zvlášť pro družstevní byty a byty vlastníků. Normativní náklady jsou určeny vždy pro příslušný kalendářní rok. U nájemních bytů se do nákladů na bydlení započítává nájemné a náklady vzniklé v souvislosti s užíváním bytu. U družstevních bytů vlastníků srovnatelné náklady (výše těchto nákladů se odvíjí od počtu osob hlášených v bytě a je dána zákonem). U všech bytů sem patří náklady za energie, vodné a stočné, odpady a vytápění. Příspěvek je možné brát pouze 84 měsíců během posledních 10 let. Domácnosti, kde je zdravotně postižený, nebo pouze osoby nad 70 let, ho ale mohou brát bez omezení.¹¹

¹⁰ ČTK, *Zákon o sociálním bydlení bude od 2021, plánuje vláda v demisi* [online] 21.06.2018

¹¹ LUX, M., KOSTELECKÝ, T. *Bytová politika: teorie a inovace pro praxi*. 2011, s. 112 - 115

Následující graf znázorňuje výši vyplaceného příspěvků na bydlení v ČR v letech od roku 2012 do roku 2016. Zároveň je v grafu za stejné časové období uvedená výše vyplaceného příspěvku na bydlení přepočtená na 1 obyvatele. Celková výše vyplaceného příspěvku na bydlení se za sledované období každým rokem zvyšuje.

Graf 1 - Výše vyplaceného příspěvku na bydlení v ČR

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

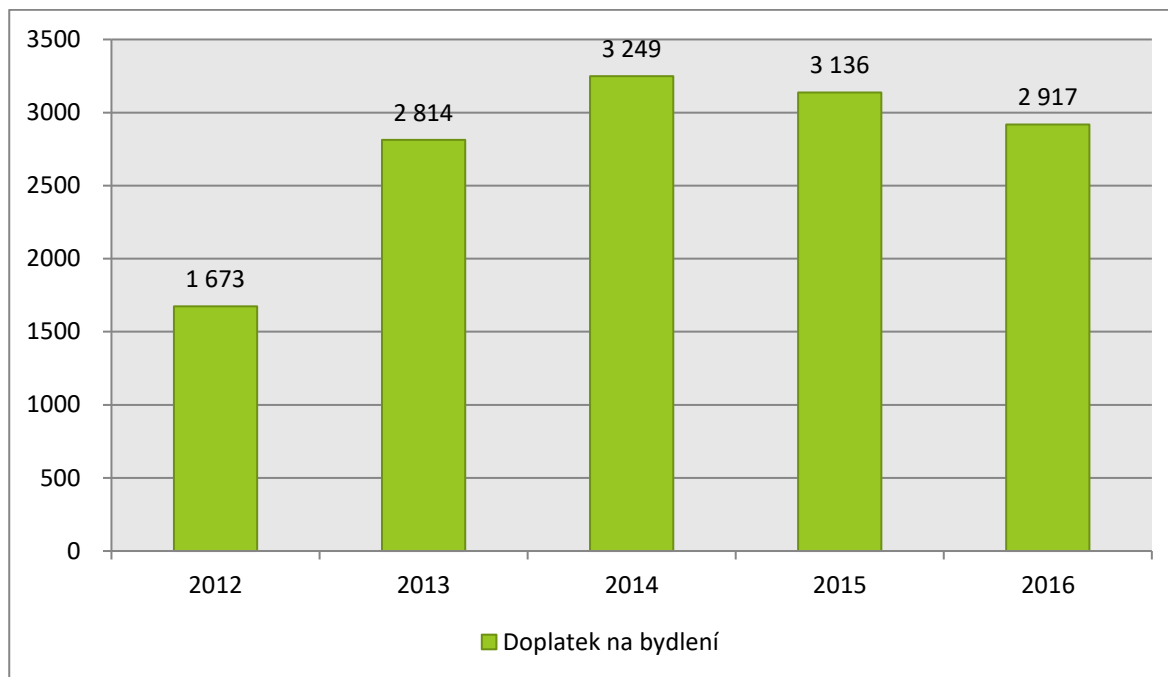
3.3 Doplatek na bydlení

Doplatek na bydlení ve smyslu Zákona č. 111/2006 Sb. o pomoci v hmotné nouzi upravuje poskytování pomoci k zajištění základních životních podmínek fyzickým osobám, které se nacházejí v hmotné nouzi. Osoba se nachází v hmotné nouzi, jestliže její příjem po odečtení přiměřených nákladů na bydlení nedosahuje částky na živobytí nebo spolu s příspěvkem na živobytí nepostačuje k zabezpečení nákladů na bydlení a služeb s bydlením spojených. Za osobu v hmotné nouzi může orgán považovat též osobu, kterou postihne vážná mimořádná událost a její celkové sociální a majetkové poměry jí neumožňují překonat nepříznivou situaci vlastními silami.¹²

¹² Zákon č. 111/2006 Sb. o pomoci v hmotné nouzi

Dále uvedený graf zobrazuje vývoj výdajů v případě doplatku na bydlení za ČR v letech 2012 - 2016. Nejvyšší výdaje v případě doplatku na bydlení byly ve sledovaném období v roce 2014 a to konkrétně 3249 mil. Kč.

Graf 2 - Vývoj výdajů u doplatku na bydlení v ČR (mil. Kč)

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

3.4 Charakteristika vybraných zařízení sociálních služeb

Sociální služby v 90. letech minulého století prošly významnými změnami. Tyto změny souvisely zejména s uplatněním restitučních nároků na budovy sociálních služeb na počátku 90. let, čímž muselo dojít k výstavbě nových moderních zařízení sociálních služeb.¹³

¹³ KREBS, V. *Sociální politika*. 2015, s. 309

Pečovatelská služba

Pečovatelská služba zahrnuje balíček služeb, který lidem pomáhá žít v jejich přirozeném prostředí. Cílovou skupinou pečovatelské služby jsou osoby, které si nemohou zajistit vlastní životní potřeby samy nebo s pomocí rodiny ze zdravotních či jiných důvodů. Činnosti pečovatelské služby jsou poskytovány nejčastěji v domácnostech. V současnosti se řadí mezi poskytovatele pečovatelské služby z velké části církev a zdravotnická zařízení v soukromém vlastnictví.¹⁴

Domovy pro seniory se zdravotním postižením

Cílem domovů pro seniory a dalších ústavů sociální péče je zajištění soběstačnosti člověka a zařízení podmínek pro aktivní a důstojný život. Cílovou skupinou z hlediska domovů pro seniory jsou osoby, které si nejsou schopné zajistit vlastní životní potřeby ve svém domácím prostředí ze zdravotního hlediska nebo z důvodu věku. Domovy pro seniory jsou primárně určeny pro osoby, které z důvodu zdravotního stavu potřebují úplnou péči a které dosáhly věku pro přiznání starobního důchodu.¹⁵

Azylové domy

Cílem azylových domů je poskytnutí pomoci lidem při řešení tíživé sociální situace, aby se tito lidé nestali závislými na systému sociální pomoci, případně tuto závislost omezit na minimum. Cílovou skupinou azylových domů jsou lidé, kteří se vyskytli v tíživé sociální situaci (např. ztráta bydlení) a tuto vzniklou tíživou situaci nejsou schopni vyřešit. V současnosti jsou nejvíce zastoupeny tyto druhy azylových domů:¹⁶

- domy pro rodiče s dětmi,
- domy pro společensky nepřizpůsobené občany.

¹⁴ KOZLOVÁ, L. *Sociální služby*. 2005, s. 27

¹⁵ KOZLOVÁ, L. *Sociální služby*. 2005, s. 26

¹⁶ KOZLOVÁ, L. *Sociální služby*. 2005, s. 30 - 31

Stacionáře

Stacionáře jsou určeny osobám, které žijí společně s rodinou, nicméně potřebují pomoc v některých oblastech svého života pro zlepšení či zachování kvality života. Stacionáře zaujímají důležitou roli při poskytnutí úlevy pečujícím rodinám. Z toho důvodu jsou stacionáře určeny zejména pro klienty, kteří mají rodinu, která o ně pečuje.

Stacionáře jsou rozděleny do dvou druhů podle délky pobytu:¹⁷

- denní stacionáře,
- týdenní stacionáře.

3.5 Koncepce sociální bytové politiky ČR do roku 2025

Kvalita bydlení a dostupnost bydlení patří mezi hodnotící ukazatele životní úrovně. Zajištění kvalitního bydlení je odpovědnost jednotlivců. Ekonomické možnosti jednotlivců jsou vázány na jejich schopnosti a na stavu ekonomického prostředí. Z toho důvodu je bydlení bráno jako základní lidská potřeba. Lidé mají s bydlením spojen pocit bezpečí a jistoty. Základním úkolem státu je vytvoření stabilního prostředí, které posiluje odpovědnost jeho občanů a zvyšování jejich motivace k zajištění základních lidských potřeb.¹⁸

3.6 Koncepce sociální bytové politiky městské části Praha 6

Koncepce sociální bytové politiky MČ Praha 6 byla schválena usnesením Rady městské části Praha 6 č. 3756/18 z 22. 8. 2018 a upravuje znění Koncepce sociálně bytové politiky MČ Praha 6 schválené usnesením Rady MČ Praha 6 č. 2509/17 z 21. 06. 2017. Zmíněná koncepce ve výše uvedeném rozsahu upravuje Zásady a podmínky pro nakládání s byty v majetku Hlavního města Prahy – Městské části Praha 6, přijaté Radou městské části Praha 6 usnesením č. 875/07 ze dne 14. 11. 2007 ve znění pozdějších změn.¹⁹

¹⁷ KOZLOVÁ, L. *Sociální služby*. 2005, s. 30

¹⁸ *Koncepce sociálního bydlení České republiky 2015-2025*. MPSV, 2016, s. 10 - 12

¹⁹ *Koncepce sociálně bytové politiky* [online] 10.09.2018

3.6.1 Programové prohlášení Rady MČ Praha 6

Jedná se o programové prohlášení Rady MČ Praha 6 pro rok 2014 - 2018. Praha 6 je městskou částí s nejvyšším podílem seniorů. Z toho důvodu je cílem MČ Praha 6 maximální dostupnost a kvalita poskytovaných sociálních služeb. Podporuje pečovatelské služby i neziskové organizace, díky kterým mohou senioři zůstat co nejdéle v jejich domácím prostředí. Finanční prostředky budou poskytovány i dalším sociálně ohroženým skupinám, a to na základě individuálního přístupu a solidarity. MČ Praha 6 se podílí na nabídce vhodného bydlení pro občany, kterým zdravotní stav nebo sociální situace neumožňují získat bydlení na volném trhu. Mezi cíle MČ Praha 6 patří vybudování integrovaného centra sociálních služeb a bydlení v bývalém Domově pro seniory v ulici Šolínova a síť sociálních služeb budeme rozvíjet podle faktických potřeb našich občanů.²⁰

Rada městské části Praha 6, v souladu s koncepcí sociálně bytové politiky Ministerstva pro místní rozvoj, vedena snahou o naplňování svého programového prohlášení v oblasti sociálně bytové politiky od roku 2009 přispívá prostřednictvím finančního příspěvku na dorovnání nákladů na nájemné. V procesu rozhodování o těchto finančních příspěvcích vycházela z principu, že sociální politika by měla být adresná, nikoliv plošná. Z tohoto důvodu MČ Praha 6 finančně podporovala vybrané skupiny obyvatelstva, u kterých předpokládala, že pomoc od své obce nejvíce potřebují. V současné době jsou realizovány i další projekty na podporu vybraných cílových skupin obyvatelstva, které by mohly být ohroženy sociálním vyloučením (jedná se zejména o seniory, zdravotně postižené a sociálně slabé rodiny). Ve snaze o zajištění důstojného bydlení seniorů je připraven projekt výměny současných bytů za menší s přijatelným nájemným, který je stále možné využívat. Dále MČ Praha 6 vybuďovala objekty v rámci své sociálně bytové politiky zaměřené na seniory. Jedná se o následující tři typy bydlení:²¹

- dům s pečovatelskou službou v Liboci se standardní kvalitou,
- dům s pečovatelskou službou v ulici Šlejnická, ve kterém jsou samostatné bytové jednotky,
- domov seniorů Nová Orechovka, kde jsou rovněž samostatné bytové jednotky.

²⁰ Programové prohlášení RMČ Praha 6 pro období 2014 - 2018 [online] 10.09.2018

²¹ Koncepce sociálně bytové politiky [online] 10.09.2018

3.6.2 Určení výše nájemného

Na základě Programového prohlášení RMČ na období 2010 - 2014 nedojde u vybraných bytů ke zvýšení nájemného ani v situacích, kdy by to bylo možné prodloužení nájmu, nové smlouvy nebo jejich změny. Jde o:²²

- domy s pečovatelskou službou,
- dům pro seniory – Nová Ořechovka,
- byty pronajaté nestátním organizacím, které se dlouhodobě zabývají sociálním programem,
- byty pronajaté ze sociálních důvodů.

V dalších případech by částku nájemného určoval odbor správy obecního majetku na základě znaleckých posudků. V případě, že na základě znaleckého posudku dojde ke snížení nájemného za m² ve výše zmíněných bytech, může být částka nájemného upravena na základě znaleckého posudku.²³

3.6.3 Finanční podpora v oblasti bydlení

Podpora od MČ Praha 6 zahrnuje poskytování peněžní výpomoci na úhradu nájemného podle upravených zásad, na základě kterých se od r. 2009 tato finanční pomoc poskytuje. Podpora ze strany státu zahrnuje:²⁴

- příspěvek na bydlení ze systému státní sociální podpory,
- doplatek na bydlení dle zákona o pomoci v hmotné nouzi.

3.7 Charakteristika správního obvodu Praha 6

Praha 6 se nachází v severozápadní části Prahy. Díky počtu obyvatel přes 100 tisíc a rozlohou přesahující 41 km² se řadí mezi největší a zároveň nejlidnatější městské části. Praha 6 se skládá z následujících katastrálních území: Bubeneč (část), Břevnov, Dejvice, Hradčany (část), Liboc, Ruzyně, Střešovice, Veleslavín a Vokovice. Díky vysokému

²² *Koncepce sociálně bytové politiky* [online] 10.09.2018

²³ *Koncepce sociálně bytové politiky* [online] 10.09.2018

²⁴ *Koncepce sociálně bytové politiky* [online] 11.09.2018

zastoupení zelených ploch a vilových rodinných zástaveb se Praha 6 řadí mezi nejvíce vyhledávané a žádané městské části.²⁵

Následující tabulka zobrazuje základní věkové skupiny obyvatelstva správního obvodu Praha 6. Za sledované období kromě roku 2013 roste celkový počet obyvatel v tomto správním obvodu. Zároveň se každým rokem zvyšuje počet obyvatel ve věku 65 a více let.

Tabulka 1 - Vývoj základních věkových skupin správního obvodu Praha 6

Rok	Počet obyvatel celkem	ve věku			Průměrný věk
		0-14 let	15-64 let	65 a více let	
2012	110 484	15 594	71 222	23 668	43,30
2013	110 278	16 240	70 302	23 736	43,22
2014	111 807	17 031	70 967	23 809	42,95
2015	112 632	17 734	71 071	23 827	42,73
2016	115 358	18 294	73 067	23 997	42,50
2017	117 045	18 879	74 011	24 155	42,35

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

V další tabulce je uvedený přehled pohybu obyvatel na území správního obvodu Prahy 6. Počet přistěhovalých v každém roce převyšuje počet vystěhovalých. Zároveň v jednotlivých letech počet zemřelých převyšuje počet živě narozených.

Tabulka 2 - Pohyb obyvatel ve správním obvodu Praha 6

Rok	Živě narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí
2012	1 206	1 384	5 604	4 717
2013	1 159	1 381	5 254	5 238
2014	1 252	1 307	6 153	4 569
2015	1 288	1 343	5 831	4 951
2016	1 243	1 332	7 761	4 946
2017	1 267	1 284	6 537	4 833

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

²⁵ *Historie Prahy 6* [online] 15.09.2018

4 Vlastní práce

V praktické části je nejprve zhodnocen vývoj ukazatelů vybraných zařízení sociálních služeb. Jedná se o následující ukazatele:

- Příjmy vybraných zařízení sociálních služeb,
- Výdaje vybraných zařízení sociálních služeb,
- Počet vybraných zařízení sociálních služeb,
- Počet vybraných zařízení sociálních služeb podle zřizovatele,
- Kapacita (počet lůžek) vybraných zařízení sociálních služeb,
- Počet neuspokojených žádostí o vybrané sociální služby,
- Počet přijatých klientů ve vybraných zařízení sociálních služeb,
- Počet propuštěných a zemřelých klientů ve vybraných zařízení sociálních služeb.

Dále jsou představeny zařízení sociálních služeb, ve kterých následně probíhaly pomocí kvalitativní techniky dotazování rozhovory s reprezentanty lokální politiky, neziskového sektoru a seniory. Tyto provedené rozhovory jsou k nalezení v příloze této bakalářské práce a závěry z těchto rozhovorů jsou součástí praktické části. Pro zhodnocení podporovaného bydlení v Praze 6 je použita metoda kvalitativního šetření za použití polostandardizovaných rozhovorů.

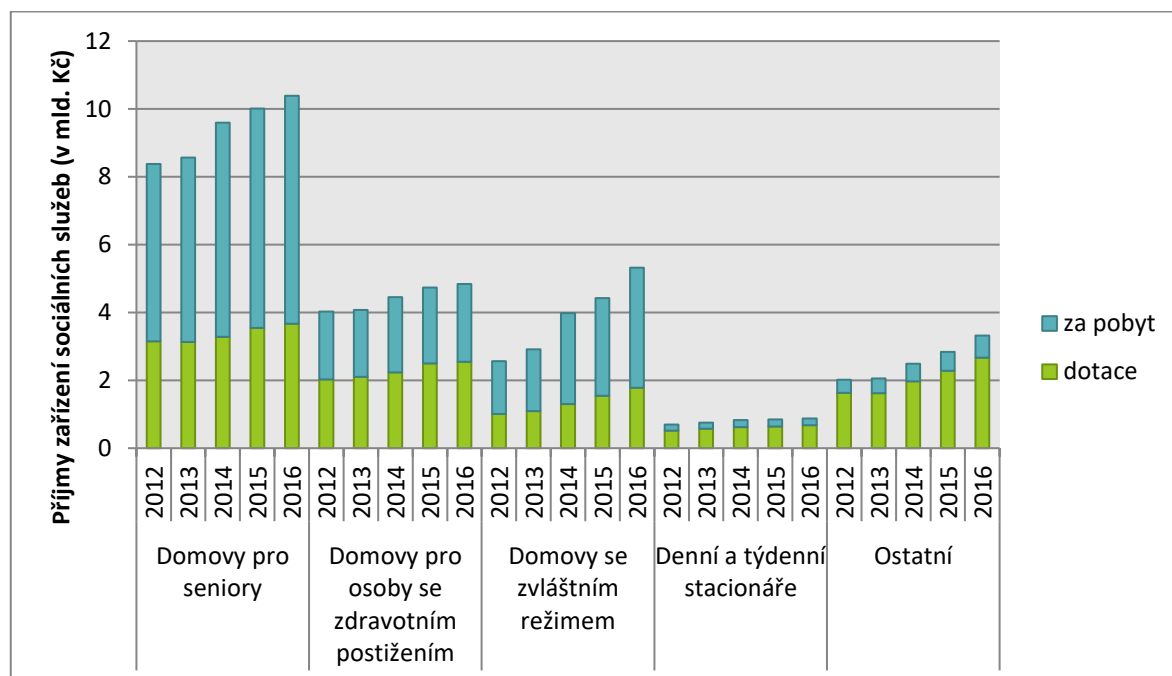
Pro rozhovor s reprezentanty lokální politiky je zvolena základní otázka: Jak se osvědčuje instituce podporovaného bydlení v Praze jako nástroje sociální politiky pro seniory a další potřebné osoby v Praze 6?

Při rozhovorech s obyvateli tří různých typů bydlení se sociálním určením jsou získány odpovědi na jeho dostupnost, důvody pobytu, rodinnou i osobní situaci a spokojenost s tímto bydlením. Při rozhovoru s klientkou sdružení Fokus jsou získány poznatky o kvalitě a dostupnosti péče o tyto psychicky nemocné a kvalitu této péče i v sociální oblasti.

4.1 Vývoj ukazatelů vybraných zařízení sociálních služeb

Z následujícího grafu č. 3 je patrné, že nejvyšší příjmy za sledované období realizovaly domovy pro seniory a tyto příjmy každým rokem rostou. V roce 2016 příjmy domovů pro seniory překročily 10 mld. Kč. Druhé nejvyšší příjmy z vybraných zařízení sociálních služeb realizovaly domovy se zvláštním režimem, u kterých příjmy za rok 2016 překročily 5,3 mld. Kč. Naopak nejnižší příjmy měly denní a týdenní stacionáře, které měly v roce 2016 příjmy ve výši 0,88 mld. Kč. Přesné hodnoty o příjmech vybraných zařízení sociálních služeb jsou k dispozici v příloze č. 1.

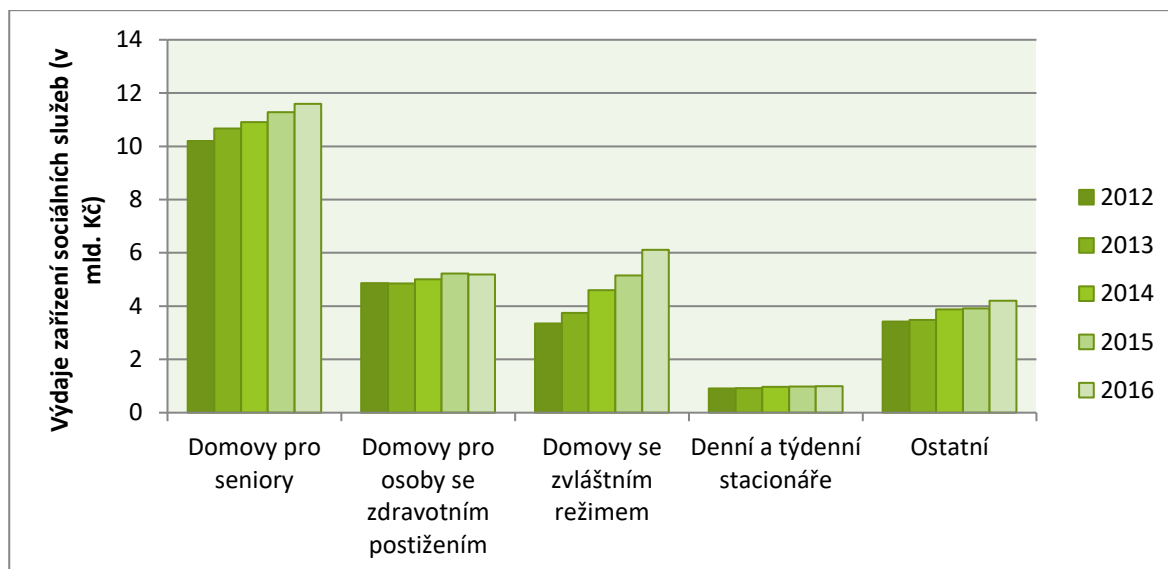
Graf 3 - Příjmy vybraných zařízení sociálních služeb (v mld. Kč)

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Dále uvedený Graf č. 4 znázorňuje, že nejvyšší výdaje z vybraných zařízení sociálních služeb jsou vydávány na domovy pro seniory, které jsou zároveň i nejčastějším druhem pobytových sociálních služeb. Výdaje na domovy pro seniory se každým rokem zvyšují. V roce 2016 překročily výdaje na domovy pro seniory 11 mld. Kč. Ke stálému navyšování výdajů od začátku sledovaného období dochází také u domovů se zvláštním režimem. V roce 2016 přesáhly výdaje na domovy se zvláštním režimem 6 mld. Kč. Konkrétní data o výdajích vybraných zařízení sociálních služeb jsou uvedena v příloze č. 2.

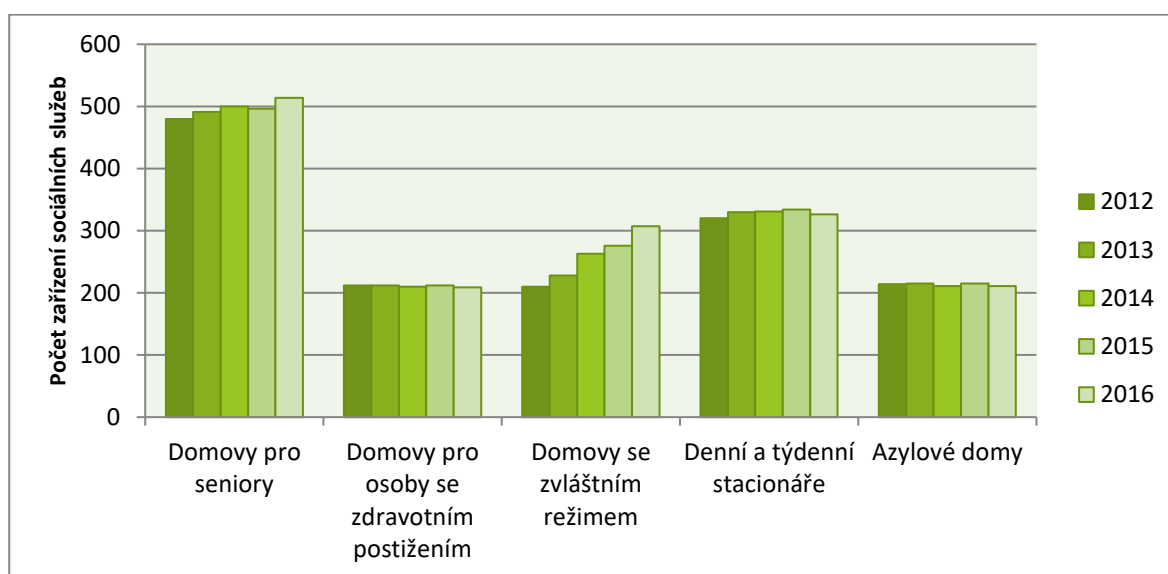
Graf 4 - Výdaje vybraných zařízení sociálních služeb (v mld. Kč)

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Z grafu č. 5 o počtu vybraných zařízení sociálních služeb je zřejmé, že nejvyšší počet zařízení sociálních služeb zaujímají domovy pro seniory. V roce 2016 byl jejich počet na hodnotě 514. Druhý nejvyšší počet zaujímají denní a týdenní stacionáře, kterých bylo v roce 2016 dohromady 326. V počtu zařízení sociálních služeb následují domovy se zvláštním režimem, jejichž počet se za sledované období každým rokem zvyšoval a v roce 2016 jich bylo 307. Přesné hodnoty o počtu vybraných zařízení sociálních služeb v ČR obsahuje příloha č. 3.

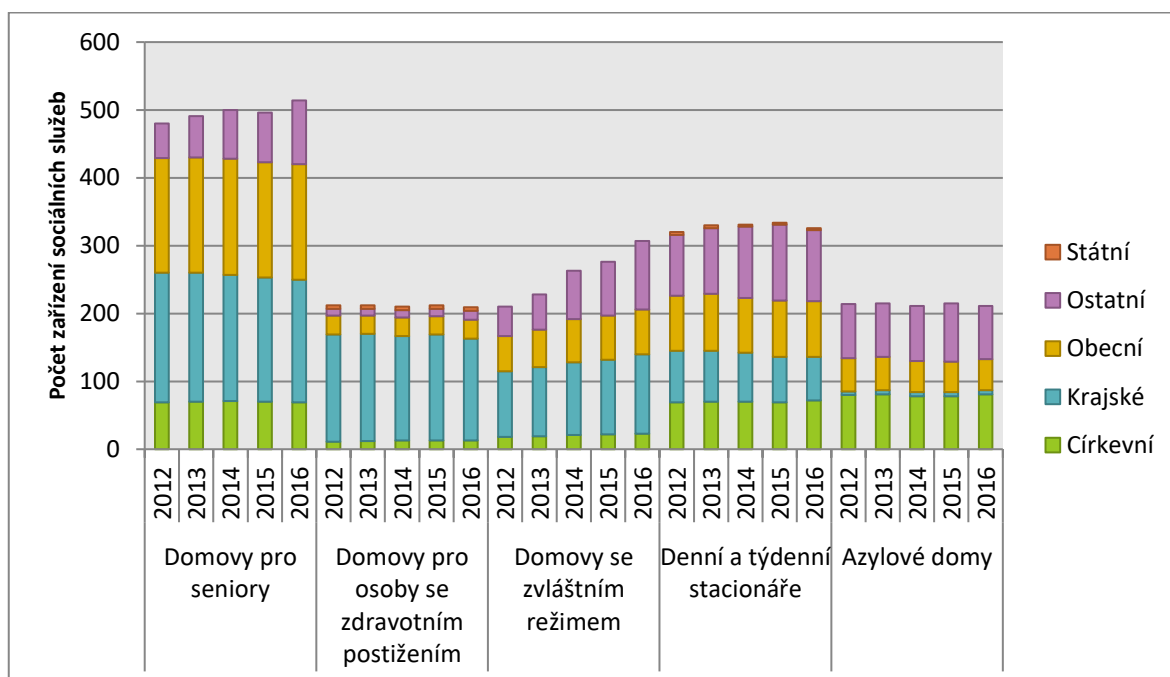
Graf 5 - Počet vybraných zařízení sociálních služeb v ČR

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Graf č. 6 doplňuje předchozí graf č. 5 o rozdělení celkového počtu zařízení sociálních služeb z hlediska zřizovatele. Z grafu je patrné, že zastoupení státních zařízení sociálních služeb je minimální za sledované období. U domovů pro seniory, domovů pro osoby se zdravotním postižením a u domovů se zvláštním režimem mají nejvyšší zastoupení zařízení sociálních služeb, která jsou zřízena krajem. Příloha č. 4 obsahuje konkrétní údaje o počtu vybraných zařízení sociálních služeb v ČR podle zřizovatele.

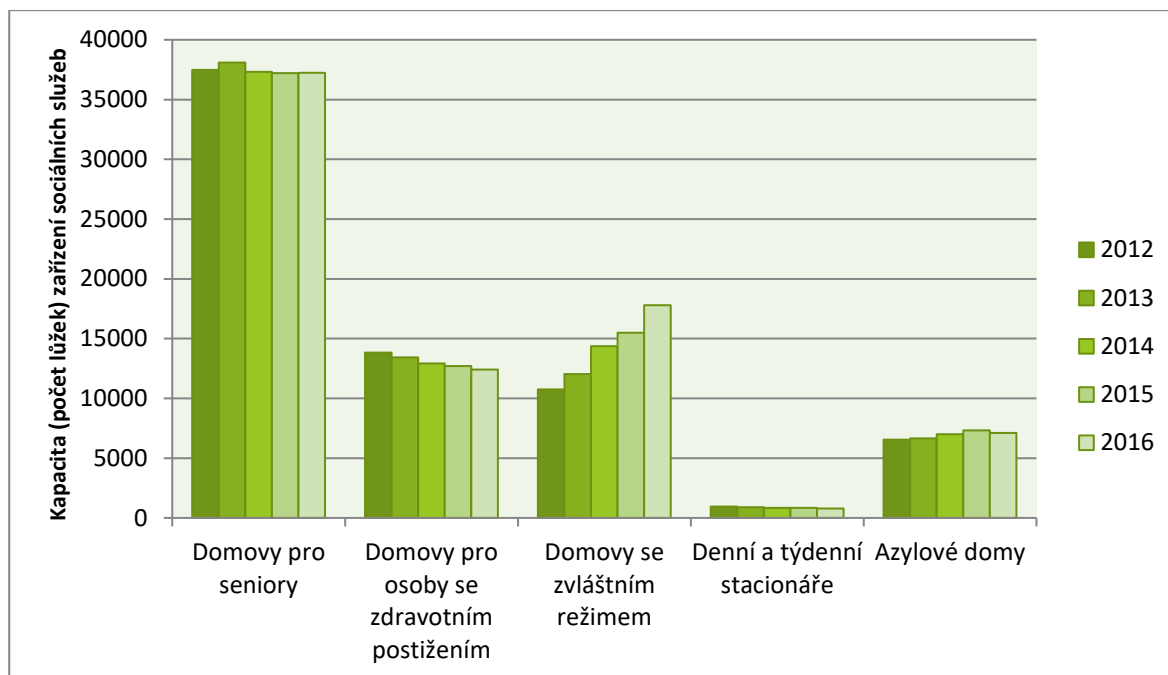
Graf 6 - Počet vybraných zařízení sociálních služeb v ČR podle zřizovatele

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Graf č. 7 udává počet lůžek, která mají vybraná zařízení sociálních služeb k dispozici. Nejvíce lůžek mají k dispozici domovy pro seniory, kdy v roce 2013 se jednalo konkrétně o 38 091 lůžek. Zatímco denní a týdenní stacionáře mají nejnižší počet lůžek z vybraných zařízení. Takto nízký počet lůžek je dán charakterem denních stacionářů. Zvyšující se kapacita domovů se zvláštním režimem za sledované období je dána nárůstem počtu nově otevřených domovů se zvláštním režimem, což je patrné z grafu č. 5. V roce 2016 činila kapacita domovů se zvláštním režimem 17 784 lůžek. Kapacita domovů pro osoby se zdravotním postižením za sledované období se snižovala. Určité hodnoty o kapacitách (počtu lůžek) zařízení sociálních služeb v ČR jsou v příloze č. 5.

Graf 7 – Kapacita (počet lůžek) vybraných zařízení sociálních služeb v ČR

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Z tabulky č. 3 vyplývá, že nejvyšší počet neuspokojených žádostí za sledované období byly u domovů pro seniory. Z hlediska ČR jejich počet neustále rostl. Naproti tomu nejnižší počet neuspokojených žádostí byl zaznamenán u denních a týdenních stacionářů.

Tabulka 3 - Počet neuspokojených žádostí o vybrané sociální služby

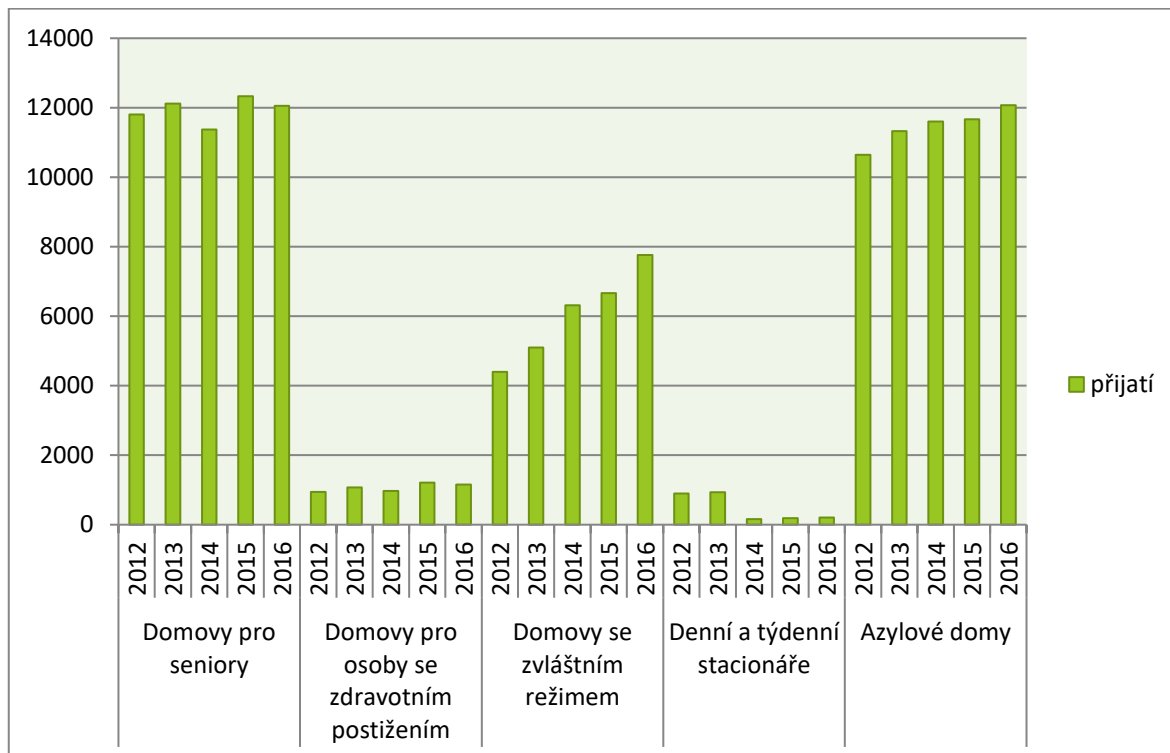
	2012		2013		2014		2015		2016	
	Praha	ČR	Praha	ČR	Praha	ČR	Praha	ČR	Praha	ČR
Domovy pro seniory	6679	59028	6450	60809	6561	63789	6397	64058	7267	65764
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	97	2931	110	2715	123	2547	122	2581	157	2414
Domovy se zvláštním režimem	414	15261	580	15488	902	18734	1419	18782	1484	21334
Denní a týdenní stacionáře	32	410	43	278	34	324	29	419	25	366
Azylové domy	1066	5293	771	4665	915	5444	1156	5543	784	4870

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Na grafu č. 8 můžeme vidět, že nejvíce přijatých klientů ve sledovaném období bylo v domovech pro seniory a také v azylových domech. Nejvyšší počet přijatých klientů zaznamenaly domovy pro seniory v roce 2015 a to konkrétně 12 330 přijatých klientů. V případě azylových domů se počet přijatých klientů každým rokem zvyšuje. V roce 2016 překročil počet přijatých klientů u azylových domů 12 tisíc. Počet přijatých klientů u domovů se zvláštním režimem se stejně jako u azylových domů každým rokem zvyšuje.

Konkrétní data o přijatých klientech ve vybraných zařízeních sociálních služeb v ČR jsou k dispozici v příloze č. 6.

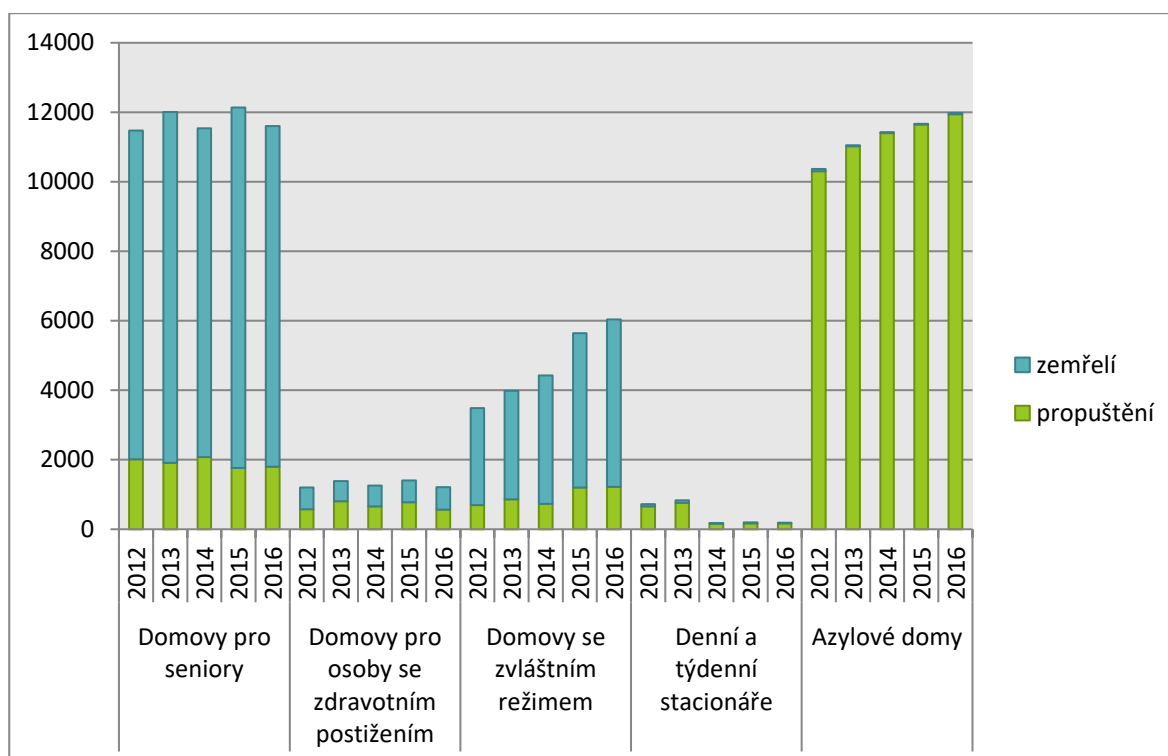
Graf 8 - Počet přijatých klientů ve vybraných zařízeních sociálních služeb v ČR

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Z grafu č. 9 je patrné, že ve sledovaném období u domovů pro seniory, domovů pro osoby se zdravotním postižením a u domovů se zvláštním režimem počet zemřelých klientů převyšuje počet propuštěných klientů. Zatímco u denních a týdenních stacionářů a azylových domů je počet zemřelých klientů oproti počtu propuštěných klientů podstatně nižší. Nejvyšší počet zemřelých ve sledovaném období byl zaznamenán v roce 2015 u domovů pro seniory, kdy počet zemřelých tvořil 10 380. Nejvyšší počet propuštěných byl ve sledovaném období u azylových domů v roce 2016, konkrétně 11 944. Konkrétní počty propuštěných a zemřelých klientů ve vybraných zařízeních sociálních služeb v ČR jsou uvedeny v příloze č. 7.

Graf 9 - Počet propuštěných a zemřelých klientů ve vybraných zařízeních sociálních služeb v ČR

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

4.2 Dům s pečovatelskou službou Liboc

Domov s pečovatelskou službou Liboc (DPS Liboc) je domovem zvláštního určení a majetkem městské části Praha 6. Jednotlivé bytové jednotky jsou pronajímány z velké části seniorům, kteří mají sníženou soběstačnost a také zdravotně postiženým obyvatelům, kterým jejich současné bydlení nevyhovuje. Do zmíněných bytů pravidelně dochází pracovníci pečovatelské služby.²⁶

Pečovatelská služba DPS Liboc zajišťuje tyto činnosti:²⁷

- pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu:
 - pomoc a podpora při stravování,
 - pomoc při oblékání,
 - pomoc při pohybu v prostorách DPS Liboc.

²⁶ DPS Liboc [online]. 29.09.2018

²⁷ Služby [online]. 29.09.2018

- pomoc při osobní hygieně:
 - pomoc při základních činnostech osobní hygieny,
 - pomoc při péči o vlasy a nehty,
 - pomoc při použití toalety.
- poskytování pomoci při stravování:
 - rozvoz jídla,
 - pomoc při přípravě jídla.
- pomoc při zabezpečení chodu domácnosti:
 - úklid a údržba domácnosti,
 - obstarání vody,
 - standardní nákupy a pochůzky,
 - praní a žehlení.

4.3 Azylový dům pro muže v Praze

Azylový dům pro muže v Praze pomáhá mužům, kteří se ocitli bez domova a řeší jejich obtížnou situaci. Zprostředkovává sociální poradenství, nabízí dočasné ubytování, stravování a osobní přístup. Cílovou skupinou jsou muži ve věku od 18 až 80 let žijící na území celé ČR a jsou ochotni řešit svoji tíživou životní situaci. Naproti tomu není služba poskytována lidem s mentálním, smyslovým a tělesným postižením. Služba stojí 130 Kč na den. Azylový dům zároveň nabízí možnost poskytnutí obědu za částku 30 Kč. Další služby, do kterých patří sociální šatník, a praní prádla jsou zdarma. Fungování azylového domu je spolufinancováno Evropskou unií prostřednictvím projektu Podpora vybraných druhů sociálních služeb na území hl. m. Prahy.²⁸

4.4 Byty k sociálním účelům Ve Střešovičkách 55

Bytové jednotky v domě Ve Střešovičkách 55 jsou určeny pro seniory, kteří se nacházejí v obtížné situaci, kdy jejich zdravotní stav nevyžaduje úplnou péči. Díky tomu mohou vést samostatný život. Pronájem bytu závisí na schválení Rady městské části

²⁸ k srdci klíč, Kontaktní informace [online] 29.09.2018

Praha 6. Byty ve zmíněném domě je možné pronajmout díky projednání a doporučení jejich pronájmu a to:²⁹

- Komisi bytové politiky Rady městské části Praha 6,
- Komisi pro sociálně bytové otázky Rady městské části Praha 6,
- Komisi pro sociální a zdravotní problematiku Rady městské části Praha 6.

4.5 Cíle provedených rozhovorů

Prioritním cílem bylo zaznamenat názory uživatelů sociálního bydlení na reálné možnosti jeho získání, kvalitu užívaného sociálního bydlení, identifikaci institucí, které jim vyšly vstříc, včasnost pomoci, finanční dostupnost bydlení, dostatečnost jejich příjmů i na soukromé potřeby a důvod jejich pobytu v těchto zařízeních.

Polo standardizované rozhovory byly vedeny s uživateli bytů, určených pro sociální bydlení, dům ve Střešovičkách 55, kde je většina bytů vedena jako malobyty, s užívatelkou bytu v domě s pečovatelskou službou Liboc a s uživatelem bytu v azylovém domě (Azylový dům ul. Antonína Čermáka). Všichni tito dotazovaní jsou seniory. Další rozhovor byl veden s klientkou sdružení Fokus, které je 40 let, je v plném invalidním důchodu pro psychické onemocnění. Obývá třípokojový byt s dalšími dvěma psychicky léčenými rovněž v domě Ve Střešovičkách 55, který je určen pro sociální bydlení.

4.6 Rozhovor s obyvatelkou DPS Liboc, 83 let

Pro rozhovor se seniorkou v pečovatelském domě jsem získala souhlas ředitelky DPS p. Soukupové, která se nabídla, že s uvedenou paní pohovoří a zeptá se jí, zda by s rozhovorem souhlasila. Paní neměla žádné námítky a s rozhovorem souhlasila.

Na otázku, co by se případně mělo ještě v pečovatelském domě zlepšit, nebo s čím je nespokojena, obyvatelka odpovídá: Já osobně nemohu říci o ničem, s čím bych zde byla nespokojena a jsem ráda, že v takovém prostředí mohu dožívat svůj život.

Dle sdělení paní pečovatelky má každý obyvatel náramek s tlačítkem nouzového volání pro případ, že by upadl nebo se mu udělalo nevolno. Tímto tlačítkem je přivolána

²⁹ *Zásady a podmínky pro nakládání s byty v majetku Hl. m. Prahy - Městské části Praha 6* [online] 30.09.2018

pomoc pečovatelky, která má u sebe neustále přijímač, podle kterého pozná, kde hrozí nebezpečí úrazu, nebo jiného problému.

Dotazovaná paní se před příchodem do DPS ocitla v bezvýchodné situaci, kdy již nevládala péči o vážně nemocného manžela. Teprve v této situaci se obrátila o pomoc pečovatelské služby, která po zhodnocení této situace jí byla nápomocna a zařídila jí pomoc sociálního odboru MČ Praha 6. Po sociálním šetření jí byla nabídnuta pomoc formou urychleného řízení a mohla se během 2 měsíců přestěhovat do domu s pečovatelskou péčí, kde měla potřebné podmínky pro péči o manžela a vyhovující bytové prostředí. Pomoc městské části byla v tomto případě včasná a vstřícná.

4.7 Rozhovor s obyvatelem azylového domu pro muže, 67 let

Souhlas s rozhovorem byl získán za podpory vedoucí provozu Mgr. Grolmusové, která se sama dotázala tří seniorů, zda by souhlasili s rozhovorem za dodržení anonymity. Pouze jeden z nich souhlasil. Rozhovor se konal v jídelně. Po úvodním zopakovaném účelu rozhovoru, po kterém byl ještě jednou senior dotázán, zda souhlasí, byl požádán, aby řekl něco o svém životě. Odpověděl, že by bylo lepší, abych mu pokládala otázky.

V průběhu rozhovoru nabývám dojem, že není upřímný, snaží se upřednostňovat svoji současnou neutěšenou situaci, aniž by přiznal, že se do ní dostal vlastní vinou. Výše trestu napovídá o závazné trestné činnosti, kterou raději odbývá slovy „je to za mnou, teď jsem starý a nemocný chlap“. Spokojuje se s tím, že bude střídavě pobývat v různých azylových domech, na jejichž pobyt mu bude přispívat stát. Z rozhovoru jsem nabyla dojem, že si svoji situaci uvědomuje, ale nechce to dát najevo. Pobyt v azylovém domě jej zřejmě zachránil před propadem na úplné dno, před bezdomovectvím. Skromné finanční prostředky jej nutí žít stejně skromným životem, ovšem z rozhovoru je patrné, že je s touto situací smířen a hodlá žít střídavě v různých azylových domech. Není spokojen se společností, ve které je nucen žít, ale sám pro změnu nic dělat nehodlá.

4.8 Rozhovor s obyvatelekou bytu určeného k sociálním účelům, 73 let

Před započítím byl paní vysvětlen účel rozhovoru a také vysvětlena nutnost zachování anonymity a znovu ověřen souhlas s rozhovorem. Paní odpověděla, že mi odpoví na všechno, co mě bude zajímat. Je vážně nemocná, původ jejího onemocnění byl pobyt dlouhé roky v bytě s plísní.

Jedná se o paní, u které bylo k přidělení bytu určeného k sociálním účelům na místě hned z několika důvodů. Ze svého důchodu nemohla platit nájem za pro ni nadměrný byt a i cena nájemného byla pro ni neúnosná, i kdyby obývala byt daleko menší. Obývaný byt byl zdravotně závadný vzhledem k masivnímu výskytu plísně, na které nepomáhaly prováděné sanace. Rovněž zdravotní stav seniorky vyžadoval nezávadný suchý byt. Dalším závadným důvodem byla skutečnost, že jí provozovatel školy vyzval k vystěhování, aby mohla být provedena generální sanace suterénních šaten a přízemního bytu, který již nehodlal využívat k obývání, ale k účelům skladu či kabinetu. Z rozhovoru je patrné, že žádost seniorky byla sociálním odborem vstřícně řešena a byl jí v urychleném řízení nabídnut byt.

4.9 Rozhovor s obyvatelkou bytu určeného k sociálním účelům, 40 let

Invalidní důchodkyně pro maniodepresivní psychózu, bezdětná, svobodná, klientka sdružení Fokus (Sdružení, které pomáhá psychicky nemocným po залечení vést téměř plnohodnotný život, včetně bydlení a nalezení práce. Napomáhá rovněž drogově závislým, kteří absolvovali odbornou léčbu).

Před započítím rozhovoru byl paní znovu vysvětlen účel a cíl rozhovoru a zaručena anonymita.

Jedná se o paní, u které bylo zařazení do Programu podporovaného bydlení mezi MČ Praha 6 a sdružením Fokus zcela namístě. Dá se říci, nezbytné pro její životní fungování s danou psychiatrickou diagnózou. Jak sama klientka sdělila, sama by nedokázala dvě problémy řešit a zcela jistě by pravidelně končila v psychiatrické léčebně.

Lze kladně hodnotit péči o tyto nemocné osoby ze strany Fokusu, kdy je pravidelně dbáno o kontrolu u psychiatra 1x za měsíc, při zhoršení zdravotního stavu kontrolou okamžitě. O osoby v péči Fokusu je postaráno i terapeuti, kteří se vidí s klientem alespoň 1x za měsíc. Jsou k dispozici neustále telefonem, a pokud nastane potřeba, navštíví klienta okamžitě. I v nočních hodinách je k dispozici noční služba, která řeší případnou krizi a hospitalizaci v případě nutnosti.

4.10 Rozhovor s obyvateli bytu určeného k sociálním účelům, 68 a 73 let

Před započítím rozhovoru s manželským párem (paní J., pan G.) jim byl vysvětlen účel a cíl rozhovoru s principem zachování anonymity. Oba dotazovaní ochotně souhlasili.

Dotazovaní manželé se ocitli v pro ně neřešitelné situaci. Jejich situaci byla sice urychleně vyřešena na osobní zásah starostky. Zcela jistě by v rozkopaném bytě bez vody nezůstali, ale nebylo by to tak okamžitě, zřejmě by museli být do doby, než by bylo obvyklým postupem rozhodnuto, ubytování někde v provizoriu. Jako pozitivum v přístupu městské části lze ohodnotit, že jim bylo zapláceno stěhování.

4.11 Rozhovor s obyvatelkou bytu určeného k sociálním účelům, 69 let

Před započítím rozhovoru byl paní znovu vysvětlen účel a cíl rozhovoru a zaručena anonymita. Paní odpověděla, že souhlasí.

Dotazovaná paní se musela po smrti svého manžela z důvodu vysokého nájemného přestěhovat do menšího bytu, který dostala od městské části Prahy 6. Po kratší době se nicméně začal dům, ve kterém dostala paní nový byt rekonstruovat. Z toho důvodu byla paní umístěna do nového bytu Ve Střešovičkách 55, který jí navíc mnohem více vyhovuje a je tak se svým současným bydlením spokojená.

4.12 Shrnutí poznatků z rozhovorů

Z realizovaných rozhovorů s malým vzorkem seniorů, obyvatel různých typů bydlení se sociálním určením lze konstatovat, že v případě naléhavé potřeby mají sociální pracovníci možnost zajistit žadatelům dočasné i trvalé bydlení. Problémem je početní nedostatečnost sociálního bydlení pro osamělé a osoby bez zdravotního postižení. Pro tyto osoby jsou zatím možnosti bydlení v omezeném počtu.

Z rozhovorů s dotazovanými seniory je však patrné, že se ze strany městské části setkali s vstřícným postojem k řešení jejich naléhavé potřeby a bylo jim vyhověno v co možno nejkratší době. Ve všech případech šlo o osoby v tíživé životní situaci, u kterých umístění do bytu se sociálním určením bylo na místě. Všichni dotazovaní kladně hodnotili přístup městské části k jejich naprosté spokojenosti, s kvalitou bydlení jsou více než spokojeni. Výjimkou je obyvatel azylového domu, kterému byla nabídnuta sociální pracovníci možnost podání žádosti a umístění do domu pro seniory Nová Ořechovka, kterou on však odmítl s tím, že by to nemohl zaplatit.

Specifickou skupinou, která rovněž nezbytně ke svému životnímu fungování potřebuje jak péči, tak i možnost podporovaného bydlení jsou osoby psychicky nemocné, které jsou odkázány na odbornou pomoc. Dříve tyto lidé zpravidla přežívali

v psychiatrických léčebnách, dnes mohou téměř žít plnohodnotný život. Velkou zásluhu má na tom sdružení Fokus, který ve spolupráci s městskými částmi těmto osobám potřebnou pomoc zajišťuje.

5 Návrhy nových možností sociálního bydlení

Koncept sociálního bydlení v ČR by mohl být inspirován novými přístupy k sociálnímu bydlení v ostatních zemích Evropské unie. V další části této kapitoly jsou popsány tyto čtyři následující projekty sociálního bydlení:³⁰

- mezigenerační sociální bydlení v Nizozemsku,
- výstavba energeticky účinného sociálního bydlení ve Velké Británii,
- způsob modernizace vlastními silami v Itálii,
- modernizace bytů ve veřejném vlastnictví s následným snížením dluhu nájemníků v Maďarsku,
- Poskytnutí kvalitních veřejných služeb a sociálního bydlení ve Francii.

5.1 Mezigenerační sociální bydlení

Tento projekt je zaměřený na sociální bydlení určené pro mladé matky a dospívající dívky, které bydlí společně se seniory v Nizozemsku. Bytové jednotky obytné budovy jsou pronajímány na jedné straně mladým matkám a dospívajícím dívkám, které už společně nežijí se svými rodiči a vyžadují z různých důvodů pomoc. Další bytové jednotky jsou pronajímány seniorům, kteří pomáhají mladým dívkám (např. při hlídání dětí). Projekt počítá s tím, že mezi zmíněnými obyvateli bude probíhat sdílení určitých činností, jako jsou například společné výlety a večere, při kterých si všichni účastníci zlepšují sociální dovednosti a lépe se poznají. Plánování tohoto projektu a vývoje začalo v roce 2008. Samotné zahájení výstavby bylo v roce 2011 a budova byla dostavěna ke konci roku 2012.³¹

³⁰ *Social housing in the EU* [online]. 2013, 05.10.2018, str. 27

³¹ *Social housing in the EU* [online]. 2013, 05.10.2018, str. 28

5.2 Výstavba energeticky účinného sociálního bydlení

Projekt se zaměřuje na výstavbu finančně dostupných a zároveň energeticky účinných domů ve Velké Británii. Cílem je snížení objemů spotřebovaných energií a boj proti energetické chudobě. Projekt obsahuje výstavbu celkem 23 nových domů. Zmíněné domy nemají problémy s vlhkostí, průvanem a chladem. Dodatečnou výhodou je velké snížení hluku z vnějšku. Mezi hlavní technické parametry projektu patří:³²

- výkonná izolace z recyklovaných materiálů,
- dvoukomorová okna pro nízký únik tepla,
- velké solární panely,
- 100% úsporné osvětlení.

Koncepce tohoto projektu začala v roce 2008 a výstavba byla zahájena roku 2010. Obyvatelé se mohli nastěhovat do dokončené stavby v roce 2011.

5.3 Způsob modernizace vlastními silami

V tomto projektu došlo k opravě 43 bytových jednotek, které byly ve vlastnictví obce v Itálii. Nemovitosti byly před modernizací ve špatném stavu a řadu let se nevyužívaly. Projekt byl určen pro 43 domácností, které byly bez vlastního bydlení a s nízkým příjmem. Oprava bytových jednotek byla uskutečněna samotnými obyvateli. Modernizace proběhla za využití manuální práce budoucích vlastníků těchto bytových jednotek, kdy nebylo zapotřebí zvláštních odborných nebo technických dovedností. V průběhu oprav byli budoucí vlastníci proškoleni a v průběhu celého procesu oprav byli vedeni odborníky. Náročnější práce byly prováděny specializovanými firmami.³³

Zásadní skutečností v tomto projektu je to, že budoucí obyvatelé musí svými vlastními silami modernizovat zmíněné nemovitosti, a nikoliv je pouze pořídit. Na začátku projektů jeho příjemci neví, v jaké bytové jednotce budou následně bydlet, protože rozdělení bytových jednotek proběhne až na konci projektů prostřednictvím losování. Tento způsob přidělení bytových jednotek počítá s tím, že úsilí pracovníků bude v průběhu projektu stejné. Projekt také počítá s vytvořením silných společenských vazeb mezi

³² *Social housing in the EU* [online]. 2013, 05.10.2018, str. 29 - 30

³³ *Social housing in the EU* [online]. 2013, 05.10.2018, str. 32 - 33

účastníky projektu a následně k pozitivním sousedským vztahům. Tento projekt byl schválen na začátku roku 2010 a v roce 2012 se přijímaly žádosti od občanů. Modernizace budov začala v roce 2013 a dokončení proběhlo až koncem roku 2015.³⁴

5.4 Modernizace bytů s následným snížením dluhu nájemníků

Mezi příjemce tohoto projektu patří domácnosti, které žijí v sociálním nájmu a mají dluhy z nedoplatků na nájmem v Maďarsku. Projekt měl dva hlavní cíle. Prvním cílem bylo opravit zchátralé nemovitosti ve vlastnictví obce, která neměla finanční prostředky pro jejich údržbu. Druhým cílem bylo pomoci nájemníkům těchto nemovitostí se splacením dluhu obci. Zmíněných cílů je dosaženo pomocí zřízení pracovních táborů k modernizaci budov při využití manuální práce nájemníků a dobrovolníků. Zvýšení hodnoty nemovitostí v důsledku oprav je započteno nájemníkům ke snížení jejich dluhu z nezaplaceného nájmu a omezení rizika vystěhování. Modernizace obsahuje zlepšení energetické účinnosti budov díky tepelné izolaci stěn, oken a stropu a pomáhá tak v boji s energetickou chudobou. Dva projekty byly realizovány roku 2010, další projekt byl uskutečněn v roce 2012.³⁵

5.5 Poskytnutí kvalitních veřejných služeb a sociálního bydlení

Příjemcem tohoto projektu jsou domácnosti s nízkým příjmem, senioři a svobodné matky ve Francii. Projekt se skládá ze 4 částí. První část projektu obsahuje výstavbu 100 bytových jednotek pro rodiny s nízkým příjmem a 10 bytových jednotek pro osoby s těžkým tělesným postižením. Druhá část zahrnuje výstavbu domova s pečovatelskou službou pro seniory s kapacitou 100 lůžek. Třetí částí je výstavba mateřské školy s kapacitou 60 dětí. Poslední částí projektu je výstavba centra pro zdravotní a psychologickou péči určenou pro děti a matky. Prostředí zmíněných budov je doplněno o chráněnou zahradu s rozlohou 2 800 m². Mimořádná pozornost byla soustředěna na tepelnou izolaci a použití solárních panelů. Projekt byl realizován v letech 2003 až 2010.³⁶

³⁴ *Social housing in the EU* [online]. 2013, 05.10.2018, str. 32 - 33

³⁵ *Social housing in the EU* [online]. 2013, 05.10.2018, str. 34 - 35

³⁶ *Social housing in the EU* [online]. 2013, 05.10.2018, str. 31 - 32

6 Závěr

Celkový pohled na realizaci sociální politiky, zejména politiky bytové a politiky sociálního zabezpečení se vztahem k seniorské populaci hodnotím jako pozitivní. Ze studia dokumentů a rozhovorů s kompetentními osobami realizujícími sociální politiku v působnosti městské části Praha 6 vyplývá, že dlouhodobý seniorský program považují za jednu ze svých hlavních priorit. Další prioritou městské části Praha 6 je podpora a pomoc psychicky nemocným osobám.

Radnice se snaží zajistit vhodné bydlení seniorům, také například prostřednictvím programu výměny jejich současných bytů za menší s přijatelným nájemným nebo finančním příspěvkem na nájemné. Nevýhodou pro seniory je, že o tyto příspěvky se musí žádat v určitých časových úsecích, což staré lidi unavuje, nebo toho sami už nejsou schopni.

Mimo jiné i na tyto případy myslel sociální odbor MČ Praha 6, který od ledna 2012 začal vysílat své pracovníky, aby navštívili všechny občany, kteří dosáhli věku 85 a více let. Tito pracovníci měli za úkol na místě zjistit, v jaké situaci žijí a jaké mají potřeby. Po osmdesátém pátém roce života se totiž ve většině případů u člověka zhoršuje zdravotní stav a začíná ve zvýšené míře potřebovat pečovatelské služby.

Pokud bude tento průzkum prováděn důsledně, má radnice mimořádnou šanci takto zjistit skoro s přesností, který z 85 ti a víceletých občanů městské části potřebuje pomoc a v čem. Tento průzkum může ukázat, že daleko víc občanů by potřebovalo spíše byt v domech s pečovatelskou službou, či umístit do domova pro seniory Elišky Purkyňové, který spadá pod správu hlavního města a kde mají čtyřiaadvaceti hodinovou péči. Vzhledem k tomu, že se lidé dožívají vyššího věku než dříve, dá se předpokládat nárůst potřeby v oblasti sociálních služeb a podporovaného bydlení.

Kapacita domů zvláštního určení (domovy s pečovatelskou službou), které slouží k trvalému pobytu osob se sníženou soběstačností, seniorům a zdravotně postiženým občanům, je v Praze dostačující. V dalších letech je nicméně nutné počítat s nárůstem žadatelů o tyto služby.

Městská část se také připravuje na vstup platnosti nového zákona o sociálním bydlení, podle kterého mají mít obce určitý počet bytů pro občany, kteří se ocitli v tísnivé finanční situaci. Předpokládá se, že mezi ohroženými budou hlavně senioři. Těmto seniorům bude mít obec povinnost poskytnout odpovídající bydlení za zvýhodněné nájemné.

Další průzkum, který městská část Praha 6 hodlá uskutečnit, bude zaměřen na seniory od sedmdesáti do osmdesáti pěti let. Cílem tohoto průzkumu bude zjistit skutečnou potřebu využití domovů s pečovatelskou službou do budoucna. Na území městské části Praha 6 tvoří více jak jednu čtvrtinu populace senioři a dá se předpokládat, že jejich počet do budoucna ještě více stoupne. Z tohoto důvodu v rámci cílené činnosti terénní sociální pracovníci od roku 2012 postupně navštívili více jak 4 tisíce domácností seniorů. Cílem této cílené činnosti je přispět ke zlepšení života seniorů a prostřednictvím terénních sociálních služeb jim umožnit zůstat co nejdéle v domácím prostředí.

Ve volebním období 2014-2018 se radnice Prahy 6 začala intenzivně zabývat efektivním využitím podporovaného bydlení pro zlepšení života seniorů a dalších potřebných osob v Praze 6.

Od roku 2012 je vedle seniorů a péče o jejich potřeby věnována odborná a pečovatelská pomoc na stále se zvyšující úrovni také klientům sdružení Fokus, které je určené pro duševně nemocné s různými psychiatrickými diagnózami.

Práce tohoto sdružení je vysoce odborná, působí zde odborníci z řad psychiatrů, psychologů, psychoterapeutů a peer konzultantů s vlastní zkušeností s duševním onemocněním. Sdružení pomáhá s bydlením a se zaměstnáním. Nabízí i volnočasové aktivity v klubech a dílnách, přičemž tyto služby jsou bezplatné.

Poměrně krátkou dobu, ale velmi úspěšně působí společné pracoviště Fokusu Praha a Psychiatrické nemocnice Bohnice, které je financováno z Operačního programu Zaměstnanost. Tato spolupráce by měla být příkladem pro další městské části.

Jednotlivé městské části se snaží počet sociálních zařízení rozšiřovat. Spolehlivě fungují i terénní služby, zaměřené na pomoc potřebným osobám v celé sféře pečovatelské pomoci tak, aby klient mohl co nejdéle zůstat v domácím prostředí a nebyl nucen využívat ekonomicky náročnější pobyt v sociálním zařízení.

Na první pohled by se mohlo zdát, že počet sociálních zařízení je dostačující. Je však nutné ze statistických předpokladů počítat s tím, že již v blízké budoucnosti vzhledem k demografickému vývoji a prodlužujícím se věkem seniorů bude současný počet významně nedostačující.

S rozšiřováním bytů a objektů určených pro sociální účely souvisí počet pracovníků v sociálních službách. Již nyní má většina zařízení sociálních služeb v Praze nedostatek zaměstnanců. Významným faktorem je ohodnocení těchto lidí. Platy těchto zaměstnanců jsou velmi nízké ve srovnání se soukromým sektorem. Praha uvolňuje navíc finanční prostředky pro tuto sféru a počítá s dalším zvýhodněním. Porovnání průměrného platu v sociálních službách s jinými profesemi je nicméně pro nové zaměstnance nezajímavé.

Dále je třeba se zmínit o skupině obyvatel, u kterých by se státu vyplatilo investovat do časově omezeného podporování jejich bytové situace. První skupinou jsou chovanci dětských domovů, kteří vzhledem k dosažení určitého věku jsou z tohoto zařízení propouštěni. Je jim sice v těchto zařízeních věnována odborná výuka, která je má připravit na samostatný život, dát jim základy finanční gramotnosti a pokusit se o vzdělání, se kterým by uspěli při hledání práce. Co však je nelze trvale naučit, jsou pracovní návyky a chuť postavit se na vlastní nohy. Mnozí mají zkreslené představy o finanční odměně za odvedenou práci, někteří jsou od svých biologických rodičů zvyklí pobírat pouze sociální dávky a žít z nich, nikoli pracovat. Ale většina z nich má své sny a cíle a neměli vždy jednoduchý život. Realizací výstavby domů tzv. na půl cesty s odborným dohledem zkušeného pracovníka by byla otázka jejich bydlení vyřešena, i když pouze na určitý časový úsek.

Nejbližší možností pro úspěšné realizování sociální bytové politiky je vypracování a schválení dlouho očekávaného zákona o sociálním bydlení. Současná legislativa sice řeší problematiku podporovaného bydlení, je však rozložena do několika zákonů, vyhlášek a nařízení vlády. Nová koncepce bytové politiky, která by v novém zákoně obsahovala pravidla pro definování, zřizování, obsazování a spravování tzv. sociálních bytů by byla závazným pravidlem i pro činnost městských částí.

7 Seznam použitých zdrojů

Knížní zdroje

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9.

Koncepce sociálního bydlení České republiky 2015-2025. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2016. ISBN 978-80-7421-122-5.

KOZLOVÁ, Lucie. *Sociální služby*. V Praze: Triton, 2005. ISBN 80-7254-662-7.

KREBS, Vojtěch. *Sociální politika*. 6., přepracované a aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-921-2.

LUX, Martin. *Bydlení - věc veřejná: sociální aspekty bydlení v České republice a zemích Evropské unie*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-86429-12-1.

LUX, Martin a Tomáš KOSTELECKÝ, ed. *Bytová politika: teorie a inovace pro praxi*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) v koedici se Sociologickým ústavem AV ČR, 2011. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-068-1.

LUX, Martin a František KUDA, ed. *Regionální rozdíly v dostupnosti bydlení v České republice*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2008. ISBN 978-80-7330-149-1.

PATTON, Michael Quinn. *Qualitative evaluation and research methods*. 2nd ed. Newbury Park, Calif.: Sage Publications, 1990. ISBN 9780803937796.

Zákony

Zákon č. 111/2006 Sb. o pomoci v hmotné nouzi.

Internetové zdroje

Certifikovaná metodika: Garantované (sociální) bydlení [online]. Praha: oddělení Socioekonomie bydlení, 2011 [cit. 2018-06-21].

Dostupné z: http://www.disparity.cz/data/USR_048_DEFAULT/garantovane_socialni_bydleni.pdf

DPS Liboc [online]. [cit. 2018-09-29].

Dostupné z: <http://www.pecovatelskasluzbap6.com/dps-liboc/>

Historie Prahy 6 [online]. [cit. 2018-09-15].

Dostupné z: https://www.praha6.cz/praha6_historie

Koncepce sociálně bytové politiky [online]. Praha, 2018 [cit. 2018-09-10].

Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/f97ad787-1512-4b28-bf57-04973d772c27/KB-R_VIII-2016_web-min_3.pdf

Kontaktní informace [online]. K srdci klíč, 2017 [cit. 2018-09-29].

Dostupné z: <http://ksrdciklic.cz/adp.htm>

Programové prohlášení RMČ Praha 6 pro období 2014 - 2018 [online]. Praha

[cit. 2018-09-10]. Dostupné z: <https://www.praha6.cz/pp1418>

Služby [online]. [cit. 2018-09-29].

Dostupné z: <http://www.pecovatelskasluzbap6.com/sluzby/>

Social housing in the EU [online]. 2013 [cit. 2018-10-05].

Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu>

Sociální služby [online]. 2017 [cit. 2018-06-20].

Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/cs/18661>

Zákon o sociálním bydlení bude od 2021, plánuje vláda v demisi [online]. 2018

[cit. 2018-06-21]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/zakon-o-socialnim-bydleni-bude-od-2021-planuje-vlada-v-demisi/1585903>

Zásady a podmínky pro nakládání s byty v majetku Hl. m. Prahy - Městské části Praha 6

[online]. 2017 [cit. 2018-09-30]. Dostupné z: https://www.praha6.cz/zasady_byty

8 Přílohy

Příloha 1 - Příjmy vybraných zařízení sociálních služeb v ČR (v mld. Kč)	44
Příloha 2 - Výdaje vybraných zařízení sociálních služeb v ČR (v mld. Kč).....	44
Příloha 3 - Počet vybraných zařízení sociálních služeb v ČR.....	44
Příloha 4 - Počet vybraných zařízení sociálních služeb v ČR podle zřizovatele	45
Příloha 5 - Kapacita (počet lůžek) vybraných zařízení sociálních služeb v ČR	45
Příloha 6 - Počet přijatých klientů ve vybraných zařízení sociálních služeb v ČR..	46
Příloha 7 - Počet propuštěných a zemřelých klientů ve vybraných zařízení sociálních služeb v ČR.....	46

Příloha 1 - Příjmy vybraných zařízení sociálních služeb v ČR (v mld. Kč)

	2012			2013			2014			2015			2016		
	Celkem	z toho		Celkem	z toho		Celkem	z toho		Celkem	z toho		Celkem	z toho	
		za pobyt	dotace		za pobyt	dotace		za pobyt	dotace		za pobyt	dotace		za pobyt	dotace
Domovy pro seniory	10,10	5,23	3,15	10,55	5,43	3,13	11,05	6,32	3,28	11,16	6,46	3,55	11,64	6,72	3,67
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	4,75	2,00	2,03	4,81	1,98	2,10	4,93	2,22	2,23	5,16	2,23	2,50	5,37	2,29	2,55
Domovy se zvláštním režimem	3,39	1,56	1,01	3,75	1,83	1,09	4,54	2,67	1,31	5,05	2,88	1,54	6,14	3,54	1,78
Denní a týdenní stacionáře	0,86	0,18	0,52	0,91	0,18	0,58	0,98	0,20	0,62	0,98	0,21	0,64	1,01	0,21	0,67
Ostatní	3,41	0,39	1,63	3,52	0,43	1,62	3,82	0,52	1,97	3,96	0,56	2,28	4,24	0,65	2,67

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha 2 - Výdaje vybraných zařízení sociálních služeb v ČR (v mld. Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016
Domovy pro seniory	10,20	10,66	10,91	11,28	11,60
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	4,87	4,85	5,01	5,22	5,19
Domovy se zvláštním režimem	3,34	3,75	4,60	5,15	6,11
Denní a týdenní stacionáře	0,91	0,92	0,97	0,99	1,00
Ostatní	3,42	3,48	3,88	3,91	4,20

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha 3 - Počet vybraných zařízení sociálních služeb v ČR

	2012	2013	2014	2015	2016
Domovy pro seniory	480	491	500	496	514
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	212	212	210	212	209
Domovy se zvláštním režimem	210	228	263	276	307
Denní a týdenní stacionáře	320	330	331	334	326
Azylové domy	214	215	211	215	211

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha 4 - Počet vybraných zařízení sociálních služeb v ČR podle zřizovatele

	2012					2013				
	Státní	Krajské	Obecní	Církevní	Ostatní	Státní	Krajské	Obecní	Církevní	Ostatní
Domovy pro seniory	0	191	169	69	51	0	190	170	70	61
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	5	158	28	11	10	5	158	27	12	10
Domovy se zvláštním režimem	0	97	52	18	43	0	102	55	19	52
Denní a týdenní stacionáře	4	76	81	69	90	4	75	84	70	97
Azylové domy	0	5	49	80	80	0	6	49	81	79
	2014					2015				
	Státní	Krajské	Obecní	Církevní	Ostatní	Státní	Krajské	Obecní	Církevní	Ostatní
Domovy pro seniory	0	186	171	71	72	0	183	170	70	73
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	5	154	27	13	11	5	156	27	13	11
Domovy se zvláštním režimem	0	107	64	21	71	0	110	65	22	79
Denní a týdenní stacionáře	3	72	81	70	105	3	67	83	69	112
Azylové domy	0	6	46	78	81	0	6	45	78	86
	2016									
	Státní	Krajské	Obecní	Církevní	Ostatní					
Domovy pro seniory	0	181	170	69	94					
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	5	150	28	13	13					
Domovy se zvláštním režimem	0	117	66	23	101					
Denní a týdenní stacionáře	3	64	82	72	105					
Azylové domy	0	6	46	81	78					

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha 5 - Kapacita (počet lůžek) vybraných zařízení sociálních služeb v ČR

	2012	2013	2014	2015	2016
Domovy pro seniory	37477	38091	37327	37200	37247
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	13820	13423	12926	12707	12402
Domovy se zvláštním režimem	10740	12048	14354	15494	17784
Denní a týdenní stacionáře	951	897	845	836	779
Azylové domy	6534	6661	7002	7311	7111

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha 6 - Počet přijatých klientů ve vybraných zařízeních sociálních služeb v ČR

	Přijetí				
	2012	2013	2014	2015	2016
Domovy pro seniory	11808	12118	11373	12330	12050
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	940	1074	975	1212	1157
Domovy se zvláštním režimem	4396	5100	6314	6669	7758
Denní a týdenní stacionáře	899	935	163	191	211
Azylové domy	10649	11324	11607	11668	12076

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha 7 - Počet propuštěných a zemřelých klientů ve vybraných zařízeních sociálních služeb v ČR

	2012		2013		2014		2015		2016	
	propuštění	zemřeli	propuštění	zemřeli	propuštění	zemřeli	propuštění	zemřeli	propuštění	zemřeli
Domovy pro seniory	2013	9457	1915	10095	2080	9461	1761	10380	1804	9802
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	580	623	807	581	659	601	779	630	569	640
Domovy se zvláštním režimem	696	2790	863	3122	732	3698	1199	4442	1219	4819
Denní a týdenní stacionáře	662	60	760	73	157	20	174	22	167	22
Azylové domy	10300	69	11024	28	11397	29	11646	25	11944	41

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

8.1 Rozhovor s politiky a reprezentanty neziskového sektoru

8.1.1 Rozhovor s PhDr. Helenou Briardovou

- zastupitelka hl. m. Prahy, členka komise Magistrátu pro oblast zdraví a sociální pomoc a zastupitelkou Městské části Praha 6.

Otázka: Jak se osvědčuje instituce podporovaného bydlení v Praze jako nástroje sociální politiky pro seniory v Praze 6?

Instituce podporovaného bydlení je nezbytná především pro mladé rodiny s dětmi a seniorskou populací.

Mnoho lidí ve vyšším věku se v životě ocitne v situaci, kdy ztratí schopnost se o sebe postarat, ať už pro nedostatek financí nebo jim vypoví službu zdraví. Jedním z vážných problémů, které společnost musí pomoci těmto občanům řešit, je zajištění adekvátního bydlení, které jsou schopni ze svých příjmů zaplatit.

Člověk může přijít o stálý příjem, který mu do té doby umožňoval žít ve vlastním bytě nebo v bytě s tržním nájemným, může se mu zhoršit zdravotní stav tak, že se neobejde bez pomoci pečovatelek. U mladých manželů může život zkomplikovat rozvod, když žena,

která zůstane pak sama s dítětem nebo dětmi, nevydělá dost na tržní nájmné. Těch možností, jak se dostat do kategorie občanů, pro které je podporované bydlení jedním řešením těžké životní situace, je celá řada.

Městská část Praha 6 v rámci své sociálně bytové politiky s tímto cílem vybudovala v uplynulých zhruba patnácti letech tři typy podporovaného bydlení pro seniory:

- dům s pečovatelskou službou v Liboci se standardní kvalitou
- dům s pečovatelskou službou v ulici Šlejnická, ve kterém jsou samostatné bytové jednotky
- domov seniorů známý pod názvem Nová Ořechovka, kde jsou rovněž samostatné bytové jednotky.

Politika jak minulých vládnoucích koalic, v nichž měla většinu ODS, tak současné koalice TOP09, ANO, SZ, STAN a KDU-ČSL, sice preferuje sociální pomoc založenou na preferenci rodinné sounáležitosti, tj. mezigenerační solidaritě, tedy, že se o své rodiče a prarodiče postarají především jejich děti buď tak, že si seniory vezmou k sobě nebo, že jim finančně umožní platit nájmné v jejich původních bytech, ale postupně se ukázalo, že to nemůže platit jako norma. Proto se radnice snaží zajistit důstojné bydlení seniorů také například prostřednictvím programu výměny jejich současných bytů za menší s přijatelným nájmným nebo finančním příspěvkem – darem na nájmné, a to jak v případech, kdy senior bydlí ve svém, ale náklady na bydlení přesáhly 35% jeho příjmů, nebo když majitel jeho bytu (ať obec, družstvo nebo soukromník) mu po vstupu v platnost zákona o deregulaci nájmného neúnosně zdražil nájem. Obec tedy ovšem plní pouze doplňkovou funkci, vzhledem ke svým finančním možnostem a hlavní tíží řešení sociálních problémů logicky ponese stát. Ve výše uvedených případech poskytuje městská část zmíněný dar jen těm občanům, kteří uplatnili své právo žádat státní příspěvek na bydlení. Nevýhodou pro seniory je, že tyto příspěvky se musí žádat v určitých časových úsecích, což staré lidi unavuje, odrazuje nebo toho sami nejsou už schopni.

Mimo jiné i na tyto případy myslel sociální odbor MČ Praha 6, když od ledna 2012 začal vysílat své pracovnice, aby navštívily všechny občany městské části, kteří dosáhli věku 85 a více let, a na místě zjistily, v jaké situaci žijí a jaké mají potřeby. Po osmdesátém pátém roce života s totiž ve většině případů u člověka zhoršuje zdravotní stav, zejména pohybové schopnosti, a začíná ve zvýšené míře potřebovat pečovatelské služby.

Pokud se tento průzkum udělá důsledně, má radnice mimořádnou šanci takto zjistit poměrně s přesností, který z 85ti a víceletých občanů městské části potřebuje pomoc

v čem. Lidé, a zejména senioři, totiž velmi často nemají ponětí, na co mají ze státní sociální sítě právo a co a jak mohou žádat, nedokážou získat potřebné formuláře, natož je vyplnit bez cizí pomoci apod. To vše s nimi sociální pracovníce teď mohou udělat. Tento průzkum může ukázat, že daleko víc občanů, než dosud městská část nebo město Praha předpokládaly, občanů, kteří dosud žijí sami, by potřebovalo spíš byt v domech s pečovatelskou službou, kam pravidelně docházejí pečovatelky a lékařská služba, či umístit do domova pro seniory Elišky Purkyňové, který spadá po správu hlavního města a kde mají čtyřadvacetihodinovou péči.

V současné době téměř 20% obyvatel hlavního města Prahy jsou senioři nad 65 let a v Praze 6 tvoří dokonce 22% ze stotisícové populace. To je v absolutních číslech kolem 20 tisíc osob. Vzhledem k prodlužování věku, a v Praze je poměrně hodně občanů, kteří se dožívají sta a více let, se dá v perspektivě předpokládat nárůst potřeby v oblasti sociálních služeb a podporovaného bydlení.

Aktuálně se zdá, že kapacita domů zvláštního určení, tedy DPS (domů s pečovatelskou službou), které jsou určeny k trvalému pobytu osob se sníženou soběstačností, zejména seniorů a zdravotně postižených občanů, je v Praze 6 dostačující. Ale je nutné počítat s nárůstem potřeby.

Městská část se také připravuje na vstup v platnost nového zákona o sociálním bydlení, podle kterého mají mít obce určitý počet bytů pro občany, kteří se ocitli v tísnivé finanční situaci, na bydlení vynakládají až 40% příjmů a počítá se, že mezi ohroženými budou ve velké míře právě senioři. Jim budou mít obce povinnost poskytnout adekvátní bydlení za snížené nájemné.

V Praze 6 se v současné době modernizují sociální byty z 30. let 20. století v Břevnově. Jde zhruba o necelé čtyři stovky malometrážních jednopokojových či dvoupokojových bytů, které se městská část ponechává ve svém vlastnictví, aby mohla ovlivňovat výši nájemného.

Malometrážní byty jsou k dispozici v současné době ve Střešovičkách, které městská část nechala zrekonstruovat v bezbariérové úpravě pro osoby se zdravotním postižením, což jsou často také senioři. Další 12 bytů je k dispozici v azylovém domě na Viničce. Azylové bydlení slouží k přechodnému krátkodobému ubytování občanů, kteří v Praze 6 bydlí nejméně 3 roky, a buď se náhle ocitli v mimořádně obtížných poměrech, nebo v nich žijí již delší dobu, občanů, kteří by měli být umístěni ve speciálních zařízeních hlavního města (jako např. domov pro matky s dětmi, ubytovny pro občany společensky

nepřizpůsobivé, či domovy pro seniory), ale tato zařízení nejsou k dispozici nebo v nich není místo.

Doba pobytu se v azylových domech stanoví individuálně podle doby potřebné k vyřešení daného problému žadatele. Minimálně na 1 měsíc, maximálně na 6 měsíců s možností prodloužení o další půlrok, pokud to vyžaduje sociální situace občana nebo jeho zdravotní stav.

Senioři jsou také stále častěji mezi žadateli o přidělení bytu ze sociálních důvodů, tedy takového, kde je pro ně zaplatitelné nájemné. Sociálně bytová komise jako poradní orgány Rady městské části pravidelně každý měsíc uskutečňuje pohovory se žadateli o sociální byt a posuzuje oprávněnost žádosti. Stává se, že teprve při těchto pohovorech se zjistí, že občan má už nárok na starobní či invalidní důchod a pracovníci sociálního odboru nebo členové komise mu pomohou s vyplněním žádosti. Podobně je to s informacemi o možnosti získat státní příspěvek na bydlení či státní příspěvek v hmotné nouzi. Právě tyto skutečnosti svědčí o oprávněnosti projektu systematického zjišťování sociální a zdravotní situace seniorů, který zahájil v roce 2012 sociální odbor městské části Praha 6. Zatímco dosud se dařilo pomoci občanům, kteří to potřebovali, využít záchrany sociální sítě spíše díky náhodnému zjištění problému, teď je jistá naděje, že se tato šetření budou provádět systematicky a záchrana se bude týkat většího počtu občanů. Lze předpokládat, že po uskutečnění průzkumu mezi osmdesáti pěti a víceletými, se budou pracovníci sociálního odboru průběžně zabývat případy, u nichž zjistili problémy a pomohou je vyřešit. Dále také, že budou vést v patrnosti případy, kdy občan ještě v problému není, ale mohl by se do něj dostat. V těchto případech mu mohou poskytnout preventivní poradenskou službu.

Dá se tedy říct, že v tomto volebním období (2014-18) se radnice začala seriózně zabývat efektivním využitím institutu podporovaného bydlení pro zlepšení života seniorů Praze 6. Pozitivní je, že konečně začíná zpracovávat analýzu postavení seniorů, jejich sociální a zdravotní situace a jejich potřeb.

Střednědobý rozpočet radnice ovšem bohužel zatím dostatečně nepočítá se zvýšením kapacity domů s pečovatelskou službou či domů pro seniory a neplánuje se ani výstavba dalších malometrážních bytů pro sociální účely. To může být ale velmi krátkozraké.

8.1.2 Rozhovor s Bc. Jitkou Köcherovou

- vedoucí odboru sociálních věcí MČ Praha 6

Otázka: Jak se Vám daří realizovat sociální politiku, zaměřenou na seniory v praxi?

Činnost odboru sociálních věcí MČ Praha 6 je realizována ve smyslu zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách a zákona č. 111/2006 Sb. o pomoci v hmotné nouzi. Významnou oblastí naší práce je zaměření na seniory v řadách seniorů vyhledávání ti, kteří potřebují pomoc v jakékoli oblasti.

Městská část v rámci své sociálně bytové politiky zaměřené na seniory v uplynulých letech vybuďovala tři typy podporovaného bydlení. Je to dům s pečovatelskou službou v Liboci, který má standardní kvalitu, dům s pečovatelskou službou v ulici Šlejnická, ve kterém jsou samostatné bytové jednotky, a domov seniorů známý pod názvem Nová Ořechovka, kde jsou rovněž samostatné bytové jednotky.

V DPS Liboc, který v roce 2014 prošel podstatnou rekonstrukcí a modernizací, kde může být umístěno 56 seniorů ve věku 70 a více let v dvoupokojových bytech se společným sociálním zařízením a kuchyní, a 14 manželských párů v bytech 1+, je stále ještě poměrně velké procento bytů volných. Cena za metr² je 70 Kč.

V domě seniorů Nová Ořechovka, kde jsou byty určeny pro seniory, kteří se ocitli v tíživé bytové situaci (s ohledem na přijetí zákona č. 107/2006 Sb. o jednostranném zvyšování nájemného) a jejichž zdravotní stav a věk jim umožňují vést samostatný život ve vhodných podmínkách, je 36 bytů 1+k.k. a 17 bytů 2+k.k. a věková hranice pro jejich získání je 65 let. Cena za m² je 114,50 Kč. Ale v DPS Šlejnická, kde je 48 garsoniér, 8 dvougarsoniér a 9 bezbariérových bytů pro jednotlivce, je umístěn blíže centra a nabízí bohatý volnočasový program, je věková hranice 75 let, je už zájem o umístění podstatně vyšší. Cena za m² je 95 Kč. Sociální odbor sestavuje pořadník, ve kterém jsou žadatelé zařazeni podle dosažených bodů za věk, zdravotní postižení, dosavadní nevhodné bydlení apod. a je na něm vždy kolem třiceti čekatelů. V případě, když se některý z bytů uvolní, je nabídnut prvnímu občanovi v pořadníku. Nutno podotknout, že občas první žadatel v pořadníku ten byt odmítne. Stává se totiž, že pro rodiče žádají byt v DPS jejich děti, a to s velkým předstihem a tak brzké stěhování nečekali. Nebo se u nich změní situace, mohou si rodiče ponechat u sebe. Nebo si to senior prostě rozmyslí a nechce se stěhovat.

Dá se očekávat, že průzkumem, který by se v příštím období měl zaměřit i na seniory od sedmdesáti do osmdesáti pěti let, se zjistí skutečná potřeba využití DPS a může být vyšší, než se jeví teď. Mnozí senioři si totiž nevědí rady s vyplněním žádosti a získáním příslušných dokumentů. Podmínkou je nejméně tříletý trvalý pobyt v Praze 6, uvolnění bytu, který občan dosud obývá, potvrzení, že nevlastní žádný jiný objekt k bydlení, on i jeho rodina jsou nemajetní, má příspěvek na péči apod. Některé seniory odrazuje skutečnost, že nájem bytu v DPS se uzavírá na jeden popřípadě dva roky a pak se prodlužuje. Správce DPS se tak může snadno zbavit nepřizpůsobivých seniorů, kteří působí problémy ostatním obyvatelům, ale senioři tak žijí v neustálé nejistotě.

Na území zdejší městské části tvoří více jak jednu čtvrtinu populace senioři. Z tohoto důvodu v rámci depistážní činnosti terénní sociální pracovnice věnují velkou pozornost seniorům pokročilého věku, kteří z důvodu věku, zdravotního stavu ztrácejí postupně soběstačnost. Od roku 2012 odbor sociálních věcí postupně navštívil více jak 4 tisíce domácností seniorů. Řada z nich je osamělých, potýká se se zdravotními problémy, nedostatkem finančních prostředků, nemá žádné příbuzné, nachází se v tíživé sociální situaci, s kterou si neumí poradit ani ji samostatně řešit.

V letošním roce je tato depistážní činnost zaměřena na seniory, kteří v tomto roce dovrší 85 až 87 let. Sociální pracovnice jim poskytují zejména sociální poradenství, senioři získávají přehled o dávkách, které vyplácí úřad práce, pomáhají jim s vyplněním formulářů žádostí o jednotlivé příspěvky. Dále obdrží adresář poskytovatelů sociálních služeb. Osamělým seniorům pomáhají zprostředkovat kontakt s poskytovatelem sociálních služeb nebo s uzavřením smlouvy o poskytnutí různých sociálních služeb, jako je např. pečovatelská služba nebo osobní asistence. Podle potřeby s nimi řeší problémy, které vyplynou z jejich každodenního života. Také získávají informace o aktivitách, které pro seniory organizuje zdejší městská část. Cílem této depistážní činnosti je přispět ke zkvalitnění života seniorů a prostřednictvím terénních sociálních služeb umožnit jim setrvat co nejdéle v jejich přirozeném prostředí s vazbami na sociální prostředí.

Péče o tyto seniory je v Praze 6 na vysoké úrovni i díky velkému osobnímu nasazení sociálních pracovníků.

8.1.3 Rozhovor s Jitkou Vaňkovou

- vedoucí oddělení sociální péče a prevence Odboru sociálních věcí MČ Praha 6

Otázka: Jak se Vám daří uplatňovat sociální politiku MČ Praha 6 v praxi?

Terénní pracovníce z odboru sociálních věcí se zaměřují na poskytování pomoci jednotlivcům, rodinám i skupinám osob, kterým např. z důvodu zdravotního stavu, věku, nedostatku finančních prostředků, ztráty zaměstnání nebo bydlení kdy hrozí sociální vyloučení nebo se ocitnou v krizi.

Jednou z forem sociální práce je depistážní činnost, kterou Praha 6 již provádí čtvrtým rokem. Pod tímto pojmem se skrývá vše, co patří do tzv. cíleného vyhledávání osob, které potřebují pomoc. Depistážní činnost je zaměřena především na seniory ve vysokém věku, seniory, kteří žijí osaměle či mají vážné zdravotní problémy. Vyskytnou se nám i takové případy, kdy je osamělý senior cílem osob, usilujících o to, aby je vzal bydlet k sobě do bytu s tím, že se o něho budou starat a výsledkem je jeho šikana, obírání o jeho důchod, případně jiné ataky vůči bezbranné osobě. V takovýchto případech i na upozornění sousedů nebo příbuzných účinně zasahujeme. Nejčastěji sociální pracovníce poskytují sociální poradenství, pomáhají s vyplňováním žádostí o sociální příspěvky nebo řešení jakékoli situace, kterou senior sám nezvládá.

O návštěvě sociální pracovníce je každý senior předem informován dopisem. Terénní sociální pracovníce jsou povinny prokázat se před vstupem do obydlí seniora služebním průkazem, že jsou oprávněny k této činnosti. Služební průkaz obsahuje tyto náležitosti: jméno, příjmení a titul, fotografii, oprávnění k této činnosti, oprávnění úřadu, který průkaz vydal, otisk úředního razítka a podpis vedoucího zaměstnance a dobu průkazu.

Při první návštěvě seniora pro navázání kontaktu a důvěry hraje velkou roli vstřícná komunikace a umění naslouchat jakémukoliv problému ze strany seniorů. Většina seniorů naší návštěvu vítá, je ráda, že si na ně obec vzpomněla a zajímá se o ně. Přestože někteří uvádí, že v současné době nic nepotřebují, jsou vděční za poskytnuté informace a zejména za jistotu, že v případě obtížné životní situace se mohou na nás kdykoliv obrátit.

8.1.4 Rozhovor s p. Janou Soukupovou

- ředitelka Pečovatelské služby Prahy 6

Otázka: Jaké máte zkušenosti s uplatňováním sociální politiky v praxi ve vaší oblasti, jak v terénní práci, tak i v domech s pečovatelskou službou?

Naše činnost je stanovena Zákonem č. 108/2006 Sb. o sociálních službách a Vyhláškou č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách. Pečovatelská služba Prahy 6 je příspěvková organizace zřízená městskou částí Praha 6. Snaží se prostřednictvím svých služeb pomáhat seniorům a zdravotně postiženým občanům setrávat co možná nejdéle v jejich přirozeném prostředí a usnadnit jim život ve stáří nebo nepříznivé sociální a zdravotní situaci a zachovat tak vazby na své přirozené prostředí. Na svou rodinu, přátele a blízké.

Naše terénní pečovatelky musí mít odbornou úroveň, pro tuto práci jsou povinny absolvovat 160-ti hodinový kurz a každoročně jsou proškoleny dalším 18-ti hodinovým kurzem. Rozsah naší práce je vymezen zákonem o sociálních službách. Je samozřejmé, že pečovatelka musí být bezúhonnou osobou, se vztahem ke své práci a s empatickým cítěním ke starým a zdravotně postiženým osobám.

Za svými klienty docházíme jak do jejich bytů, tak i do pobytových pečovatelských domů, služby poskytujeme u obou případů stejné. Ve své působnosti máme 2 domy s pečovatelskou péčí a to v Liboci a ve Šlejnické. V obou těchto objektech platí klienti regulované nájemné.

V pečovatelském domě v Liboci proběhla před dvěma roky celková rekonstrukce, takže pro manželské dvojice máme dvoupokojovou bytovou jednotku, kde je pro dva pokoje společná kuchyňka a sociální zázemí. Cena je zde 70 Kč za m². V současné době je v tomto zařízení několik bytů volných. Obyvatel DPS si stěhuje do svého nového domova vlastní nábytek i s elektrickými spotřebiči (pračka, myčka, televize, rádio, lednice), vybavení kuchyňky je poskytováno včetně kuchyňské linky, sporáku či dvouvaříče.

Pečovatelský dům ve Šlejnické prošel rovněž rekonstrukcí, na rozdíl od Libockého domu jsou zde i pro osamělé jedince k dispozici jednopokojové byty, se sociálním zařízením, o které se s nikým nedělí. Rovněž zde má klient vlastní nábytek a propůjčené vybavení kuchyňky. Cena za metr² je zde vyšší, činí 95 Kč za m².

Pokud klient chce dovážet obědy, zprostředkováváme jejich rozvoz vlastními prostředky, takže cena oběda je 52 korun (ty jsou placeny zhotoviteli jídla) a 25 Kč na rozvoz, které si ponecháváme na provoz našich aut. Klient si může vybrat, zda chce přepravku s jídlem na pokoj, nebo poobědvat ve společné jídelně.

Na umístění žadatele do některého ze dvou našich domů vede sociální odbor MČ Praha 6 pořadník. Pokud se uchazeč, kterému dojde výzva k nástupu rozhodne, že ještě nenastoupí, jeho žádost je zrušena. V případě dalšího zájmu musí podat novou žádost. V případě, že se zdravotní stav klienta zhorší natolik, že potřebuje 24-hodinovou péči, musí on sám, nebo jeho rodina žádat o umístění do Domova seniorů. V takovémto případě může být nápomocna sociální pracovnice oddělení sociální péče prevence MČ Praha 6, pečovatelská služba takovouto kompetenci nemá.

Pokud jste se ptala na to, zda se vyskytují nějaké problémy ať ze strany našich klientů, nebo ze strany našich pečovatelek, mohu říci, že žádné vážné problémy nemáme. Je pravda, že někdy jsou naši klienti, ač již vlivem svého věku, nebo zdravotního postižení negativističtí, vyžadují nadstandardní služby a pozornost, ale naše pracovnice jsou pro takovéto situace dobře připravené, takže většinou zvládají nastalé situace bez mého zásahu. Někdy stačí vyměnit pečovatelku, jindy pohovořit s jeho rodinou, aby se mu více věnovala. Pokud bych to chtěla shrnout, myslím, že mohu tvrdit, že tak zvaně děláme vše, aby s naší prací byli naši klienti spokojeni. Pokud vím, na naši práci žádné vážné stížnosti nejsou, naopak mnohdy si klienti chválí a nedají dopustit na svoji paní pečovatelku. Čekací doba pro umístění v některém z našich pečovatelských domů se výrazně zkrátila, zatímco v minulých letech to bylo 2 i více let, v současné době nepřesahuje jeden rok, v současné době zhruba půl roku, kdy je třeba připravit byt, vyřídit všechny formality, zařídit předání stávajícího bytu, ve kterém klient doposud bydlel. Čekací doba je však ovlivněna uvolněním bytu v některém pečovatelském domě, ať již z důvodu odmítnutí nástupu klienta, který byl vyzván k nástupu, přemístěním klienta do zařízení s 24 - hodinovou péčí, nebo v případě úmrtí klienta, který byl v naší péči.

8.1.5 Rozhovor s Mgr. Lucií Grolmusovou

- vedoucí služby a sociální pracovníci Azylového domu pro muže v Praze, ul. Ant. Čermáka 85/4 Praha 6

Jsme obecně prospěšnou společností, která byla původně založena v roce 2005 jako občanské sdružení, jehož činnost byla zaměřena na pomoc osobám v krizových životních situacích, spojených zejména se ztrátou bydlení. Od roku 2011 jsme registrováni u Ministerstva vnitra jako společnost s názvem k srdci klíč, tedy obecně prospěšnou společností, poskytující sociální služby. Nemáme zřizovatele, ale jsme částečně dotováni příspěvkem MPSV, které nám poskytuje v rámci rozdělení krajům Magistrát hl. města Prahy a Městské části Praha 6. Objekt našeho domu je v majetku Městské části Praha 6.

Posláním našeho azylového domu je podpora mužů bez domova při řešení jejich tíživé sociální situace. Prostřednictvím sociálního poradenství, poskytnutím dočasného ubytování, stravy a individuálním přístupem jim pomáháme nalézt hodnoty, které ztratili. Střechu nad hlavou, odpovídající práci a lidskou důstojnost.

Cílovou skupinu tvoří muži do 18 - ti do 80 - ti let věku z celé ČR, kteří jsou schopni a ochotni řešit svou nepříznivou sociální situaci. Službu nelze poskytnout lidem, kteří potřebují akutní psychiatrickou, psychologickou a zdravotní pomoc, osobám se závažným mentálním či smyslovým postižením a osobám s tělesným postižením a dále osobám s tělesným hendikepem vyžadujícím bezbariérovost. Kapacita našeho domu je 26 lůžek.

Poskytované služby zahrnují ubytování /120 Kč/den/, poskytnutí stravy a pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí, jako například žádost o příspěvek v hmotné nouzi a doplatek na bydlení. u seniorů, kteří splňují podmínky pro umístění do domů pro seniory, poskytujeme pomoc při sepsání žádosti.

Otázka: v jakém prostředí zde vaši klienti žijí?

Musíme vycházet z našich finančních možností a z toho, že jde pouze o krátkodobé ubytování. Máme 2 - lůžkové pokoje, každý muž má svoje lůžko, noční stolek, židli a uzamykatelnou skříň. V ceně ubytování je praní ložního prádla, používání společné lednice, sledování společné televize v jídelně, možnost vaření ve společně kuchyňce, možnost vyprání si osobního prádla ve společné pračce, jejíž použití stojí 25 Kč. Klienti, pokud mají zájem, tak si mohou v naší jídelně koupit oběd v ceně 30 Kč.

Otázka: Jaké důvody nejčastěji přivedou vaše klienty do vašeho zařízení?

Těch je celá řada, nejčastěji jsou to dluhy spojené se ztrátou bydlení, ztráta zaměstnání a s tím také spojené dluhy, rozvod, ale i alkoholismus, gamblerství, návykové látky. Často jde o osoby, propuštěné z výkonu trestu, kteří nemají kam jít a přišli svým způsobem života o rodinu.

Otázka: v případě, že jde o seniory, kteří u vás vyčerpali pobytový limit, to znamená, že zde byli půl roku, ten jim byl prodloužen o další půlrok, jaká je jejich další cesta?

V případě seniorů je poměrně časté, že hledají nástup do jiného azylového domu, které jsou v Praze tři, a po čase se opět vracejí k nám. Mají ještě možnost ubytovny, ale ta u seniorů není oblíbená vzhledem k jejich omezeným finančním možnostem. Pokud jsou již ve věku, ve kterém je možnost podání žádosti do Domu pro seniory, pomáháme jim s vyplněním žádosti. Pokud jsou soběstační a nemají vážné zdravotní problémy, nemají dluhy, je zde možnost jejich umístění do sociálního bytu, což je však v kompetenci sociálního odboru Městské části Praha 6, která žádost postupuje Komisi pro bytové otázky.

Otázka: Váš azylový dům má svůj domovní řád, jak je přísný?

Netolerujeme požívání alkoholu a návykových látek, klienti to respektují a jsou si vědomi, že v takovémto porušení řádu by byli okamžitě vyloučeni. V případě, že si při vycházce někde dají pivo a vrátí se v pořádku a o to hlavně jde, je to jejich věc. Při návratu, pokud by jevíli známky opilosti, následovala by sankce. Každý klient má od hlavního vchodu klíč, takže se mohou vracet i v nočních hodinách ale prochází přes vrátnici, kde je 24 – hodinová služba. V žádném případě netolerujeme násilí, šikanu či hádky. Kouřit v prostoru je zakázáno, kuřáci mají k dispozici kuřárnu, která je využívána zejména v zimě, v letních měsících chodí kouřit do dvora.

Otázka: v jakém početním zastoupení jsou vašimi klienty senioři za uplynulé 2 roky?

V roce 2014 jich zde bylo 5, v letošním roce také 5, ale byli to osoby sice v důchodovém věku, ale neměli žádné závažné zdravotní problémy, byli pouze osamělí.

Otázka: Kolik a jaká zařízení Klíč k srdci provozuje?

Naše sdružení provozuje celkem 4 zařízení. Jsou to: Dům na půl cesty v Mostě, Azylový dům pro muže v Mostě, Noclehárna v Mostě a Azylový dům pro muže v Praze.

8.2 Rozhovory s obyvateli sociálně určeného bydlení v lokalitě Prahy 6

8.2.1 Metody použité při šetření

Při zpracování tohoto sociálního tématu jsem zvolila metodu kvalitativního šetření za použití polo standardizovaných rozhovorů. Při těchto rozhovorech jsem získala odpovědi obyvatel různých typů bydlení se sociálním určením na jeho dostupnost, důvody pobytu, rodinnou i osobní situaci a spokojenost s tímto bydlením. V závěru každého rozhovoru provedu krátké shrnutí poznatků a subjektivních pocitů z rozhovoru.

8.2.2 Cíle šetření

Prioritním cílem bylo slyšet názory obyvatel sociálního bydlení na reálné možnosti jeho získání, kvalitu užívaného sociálního bydlení, identifikaci pracovišť či institucí, které jim podaly pomocnou ruku, finanční dostupnost bydlení a dostatečnost jejich příjmů a důvod jejich pobytu v těchto zařízeních. Polo standardizované rozhovory byly vedeny s obyvatelkou Domu s pečovatelskou službou v Liboci, obyvatelem Azylového domu v ul. Antonína Čermáka a také s obyvateli domu, který byl zřízen za pomoci dotace k sociálním účelům. Z důvodu ochrany osobních údajů a zamezení identifikace osob ze svého šetření v terénu nepoužívám jména. Uvádím pouze typ sociálního bydlení a věk.

8.2.3 Obyvatelka Domu s pečovatelskou službou, 83 let

Otázka: Jaký byl důvod Vašeho umístění do pečovatelského domu a jak jste tady dlouho?

S manželem jsme se sem přestěhovali před 4 lety. Důvodů bylo víc. Především zdravotní stav mého manžela, který byl po 3 mrtvicích. Dalším důvodem bylo nevyhovující bydlení vzhledem k manželově nemohoucnosti. Obrátila jsem se na pečovatelskou službu. Jejich prostřednictvím jsem docílila toho, že by nás umístili do domu s pečovatelskou službou. Všechno proběhlo velmi rychle, v Liboci zrovna otevírali nový pečovatelský dům a my jsme se po 2 měsících stěhovali. Sociální šetření z úřadu nám také moc pomohlo, byli velmi ochotní a po urychleném vyřízení naší žádosti jsme bydli. Dostali jsme byt pro manželský pár.

Otázka: Jak jste spokojena s ubytováním a jaké jsou náklady na ubytování a služby?

Jsem moc spokojena, byt má celkovou plochu 38m² . Mám kuchyňku, pokoj, chodbičku a v sociálním prostoru WC a sprchu. Dům před dvěma lety prošel celkovou rekonstrukcí. Dříve zde byly jednopokojové byty pro manželské páry a pro jednotlivce tři pokojový byt se společnou kuchyňkou a sociálním zařízením. Nyní po rekonstrukci jsou 2 pokojové buňky se společnou kuchyňkou a sociálním zařízením. Také původní vany byly nahrazeny sprchami, což je pro nás daleko pohodlnější.

Otázka: Jak se Vám zde žije?

Žije se mi tu velmi dobře. Máme tady všechno, co potřebujeme. Máme zde společnou jídelnu, kam se dovážejí obědy ze Šlejnické /cena za oběd je 75 korun, ale je v tom i dovoz jídla/, máme zařízené praní prádla v ceně 60Kč na 1 kg prádla a v ceně je i doprava a prádlo je vymandlované. To jsou ceny, které se platí všude jinde, i když člověk bydlí v nájemním bytě. Nábytek tu má každý svůj, já mám pračku, lednici a televizi. Vařím a peru si sama, zatím to jde, až to nepůjde, bude o mě postaráno. Máme k dispozici také knihovnu, knihy jsou z různých zdrojů doplňovány. Hodně využívaná je naše společenská místnost, kde jsou pořádány různé akce, jako besedy s různými odborníky nebo zábavné akce. Co se týká služeb, tak každý obyvatel musí čerpat nějakou placenou službu, podle toho, co potřebuje. Jde o nákup, úklid, praní prádla, dovážku obědů, doprovod k lékaři nebo jinam. Za tyto služby si platíme, cena je 120 Kč za hodinu. Navíc si můžeme objednat osobní asistenci při hygieně a oblékání či jiné potřebě. Platba je stejná, odvíjí se od času, jak dlouho služba trvá. Pokud si někdo přeje tzv. generální úklid, nebo umytí oken, což není úklid běžně zde prováděný a placený, musí si objednat úklidovou službu, jako v normálním obytném domě. Já sama využívám velký nákup, za ten platím, to mi obstarává pečovatelský dům a 2x do měsíce větší úklid. Máme zde ještě další službu a to, že jednou za měsíc k nám přijde pedikérka a dvakrát za měsíc kadeřnice a holička.

8.2.4 Obyvatel Azylového domu pro muže, 67 let

Otázka: Co způsobilo, že jste skončil v azylovém domě?

Víte, já jsem sám a děti také nemám. Příbuzné už asi nemám, a i kdyby ještě někdo z nich žil, tak by se ke mně nehlásili. Byl jsem 12 let ve výkonu trestu, v letošním březnu jsem měl výstup z trestu. Nemám kde bydlet, tak jsem skončil v azylovém domě v Skloněné ulici na Praze 9. Tam jsem ale mohl být jenom 3 měsíce, takže jsem přešel do zdejšího azylového domu, kde mohu být 1 rok.

Otázka: Jak to máte s penězi?

No právě. Já jsem měl odpracovaných hodně málo let, takže беру minimální důchod 3 146 Kč a dále беру příspěvek na živobytí, a ještě nějaký příspěvek, nebo doplatek na bydlení nebo hmotnou nouzi, já nevím. Ubytování zde mne stojí 3 500 Kč až 4 000 Kč. S těmi příspěvky nějak vycházím.

Otázka: Říkáte, že jste měl odpracováno hodně málo let. Vy jste byl vícekrát ve výkonu trestu?

Já o tom nechci mluvit. Je to za mnou, teď jsem starý nemocný chlap a nechci na to vzpomínat.

Otázka: Jaké jste měl zaměstnání?

Já jsem se vyučil elektromechanikem, ale to jsem dlouho nedělal. Dělal jsem tak různě.

Otázka: Až Vám vyprší roční pobytová doba zde, máte představu, kde budete bydlet?

Moc možností nemám, sice mi bylo sociální pracovníci nabídnuto, že by mi pomohla s žádostí do domu pro seniory někde na Ořechovce (myslí zřejmě dům Nová Ořechovka, který je určený pro seniory, kteří se ocitli v tíživé životní situaci), ale to já bych nezaplátil. Na domov pro důchodce mi bylo řečeno, že jsem ještě mladý a jsem soběstačný, takže jedinou možností je přechod do jiného azylového domu, asi znovu do té Skloněné a po 3 měsících zase sem, a budu mít zase vystaráno.

Otázka: Nepřemýšlel jste o tom, pracovat třeba na částečný úvazek a vyřešit si tak problémy s penězi?

To nepřichází v úvahu, já jsem nemocný, jsem po mozkové mrtvici a mívám epilepsii. Teď už prášky neberu, ale fit nejsem. A taky kdo by vzal do práce starého chlapa, co byl v kriminále.

Otázka: Jak se Vám zde žije?

Já nejsem náročný, jsem tu spokojený. Já se tady nestravuju, vařím si sám. Máme zde k dispozici ledničku, můžu si tady vyprat prádlo, a hlavně je tu teplo a teplá voda. Ven taky můžu, když chci a s chlapy si také pokecám, tedy jenom s některými.

8.2.5 Obyvatelka bytu určeného k sociálním účelům, seniorka 73 let

Otázka: Jaký byl důvod Vašeho umístění v bytě určeném k sociálním účelům?

Já jsem původně bydlela se Bělohorské ulici v budově Gymnázia v přízemním bytě, protože jsem byla zaměstnancem školy jako ekonomka. Přízemní byt byl velký, pod ním

byly šatny, které byly přes několik provedených asanací, které nepomáhaly neustále mokré. Vlhkost stoupala i do mého bytu, objevily se plísně, přes několik zásahů nic nepomáhalo. To mi podle lékařů způsobilo moje onemocnění, které se už nedá vyléčit. Vlastníkem budovy je Magistrát hl. města Prahy a provozovatel školy ji měl pronajatou. Bydleli jsme tam s manželem, který byl také zaměstnancem školy, ale v roce 2013 zemřel. Když jsme byli s manželem dva, tak jsme stačili vysoký nájem zaplatit, ale po jeho smrti bych to sama nezaplatila. Platili jsme 147 Kč za m² a byt měl 87m². Mně se v té době zhoršilo onemocnění a také vedení školy mi oznámilo, že byt bude nutné celkově sanovat a že je otázkou, zda bude moci být používán. Ze zdravotních důvodů jsem byla nucena přerušit práci. Požádala jsem městskou část o pomoc a při sociálním šetření mi pracovníci úřadu přislíbili v co nejkratším době přidělit jiný byt. Nabídli mi byt v domě Nad Kajetánkou. Já jsem je ale poprosila, jestli bych nemohla dostat byt v tomto domě. Pracovníci úřadu byli k mé žádosti velmi vstřícní, ale sdělili mi, že to nebude hned. Takže jsem čekala jeden rok, nájem jsem platila z úspor, a po roce jsem se mohla přestěhovat. Cenila jsem si ochoty úřadu vyjít mi vstříc.

Otázka: Takže s přístupem sociálních pracovníků úřadu jste byla spokojená i s tím, že jste musela celý rok čekat?

Moc spokojená, ten rok jsem si ráda počkala. Musím doživotně brát drahé léky, za které jenom na ty plíce doplácím měsíčně přes 2 000 Kč, takže mi to zvýhodněné nájemné přijde vhod. Ten nájem co zde platím, dělá 97,40 Kč za m², a to je velký rozdíl proti tomu, co jsem platila ve dřívějším bytě.

8.2.6 Obyvatelka bytu určeného k sociálním účelům, 40 let

Otázka: Jaký byl důvod Vašeho umístění v bytě určeného k sociálním účelům?

Já jsem byla několikrát léčena v psychiatrické léčebně v Bohnicích, naposledy delší dobu. Před propuštěním za mnou přišla sociální pracovnice a sdělila mi, že budu předána do péče sdružení Fokus, to je sdružení, které se o nás stará. Fokus mi po dohodě s MČ Praha 6 našel bydlení v třípokojovém bytě, kde bydlíme ve třech lidech. Jak vidíte, máme tady luxusní bydlení, každý máme svůj pokoj a kuchyň a sociálku máme společnou. Platíme nájem, který je určitě menší, protože jsem invalidní důchodci. Energie platíme v plné ceně. Byt máme v užívání celkem na 5 let, já zde bydlím už tři a půl roku. Po 5 letech uvidíme, jestli budeme schopni bydlet samostatně. Pro nás je totiž nutné, abychom zatím nebydleli samostatně, protože se navzájem hlídáme. Když u někoho z nás nastane

kritické období, někdo z nás to ohlásí Fokusu. Já bych určitě nechtěla bydlet sama, bála bych se, že to zase přijde.

Otázka: Jak se Vám žije s Vaším onemocněním?

Já si nestěžuju, hlavně se nenuším, protože si myslím, že práce a pobyt mezi lidmi mi dělá dobře. Tedy pokud zase nemám tu moji špatnou náladu. Chodím doučovat středoškolský i vysokoškolský studenty v chemických praktikách, němčině a angličtině.

Otázka: Jak hodnotíte postup městské části Praha 6 a sdružení Fokus při řešení Vašeho bydlení a péče o Váš zdravotní stav?

Jak jinak, že jsem moc ráda, že to takto dopadlo. Já vůbec nevím, jak by to vypadalo, kdyby se o mne nepostarali. Zpočátku jsem byla bezradná, teď už se chovám jako dospělá. u matky bych bydlet nemohla, bydlí daleko a určitě bych tam neměla pomoc na dosah a matka by ze mě byla na mrtvici.

8.2.7 Obyvatelé bytu určeného k sociálním účelům, seniorka 68 a 73 let

Otázka: jaký byl důvod Vašeho umístění v bytě určeném k sociálním účelům?

My jsme původně bydleli v Dejvicích v domě, který byl v majetku MČ Praha 6, v suterénním tmavém bytě, který byl jen o málo větší než byt, ve kterém teď bydlíme. Došlo k havárii na vodním a odpadovém potrubí, které vedlo pod naším bytem. Po dalším průzkumu se došlo k závěru, že se bude muset rozkopat celý byt. Nikdo nám neřekl, co s námi bude a já jsem se osobně obrátila na paní starostku Kousalíkovou (to bylo v roce 2006) se žádostí o pomoc. Ještě ten den nás navštívila komise a sdělila nám, že mají jeden byt volný v domě, kde se dokončuje rekonstrukce a že se mohu druhý den na něj podívat. V urychleném řízení jsme se za 14 dnů stěhovali, paní starostka se o to sama postarala. Byt je jednopokojový, ale dost velký.

Otázka: jak byste hodnotili přístup pracovníků městské části k Vašemu problému?

Já nevím, asi by museli tu naši situaci nějak řešit, ale i když měli nahlášeno, že byt nelze používat, tak pár dní se nic nedělo, až když jsem hovořila s paní starostkou, tak to vzalo rychlý spád. Jak u nás byla hned ta komise, tak nám řekli, že máme velké štěstí, že byl tento byt volný, jinak by nás museli někam provizorně umístit a teprve po obvyklém projednání a postupu by nám mohli, pokud by nějaký byt byl volný ho přidělit.

8.2.8 Obyvatelka bytu určeného k sociálním účelům, seniorka 69 let

Otázka: Jaký byl důvod Vašeho umístění v bytě určeného k sociálním účelům?

Celý svůj život jsem bydlela v Bubenci v domě, který byl obecní. Dům získal v restituci soukromý majitel, manžel mi zemřel a nastaly problémy s nájemným, které se vyšplhaly až na 149,90 Kč za m². To jsem nebyla schopná platit, byt byl velký, tak jsem si podala žádost o malý byt městské části Praha 6. Nějakou dobu to trvalo a já jsem čerpala z úspor. Asi po půl roce jsem dostala malý byt v domě Nad Kajetánkou. Uvítala jsem to, a přestěhovala jsem se. Po krátké době se ale začal dům, ve kterém jsem dostala byt rekonstruovat. Mně nabídli byt ve Střešovičkách 55. Šlo o lepší byt, než ve kterém jsem bydlela.

Otázka: Jak hodnotíte postup Městské části Praha 6 při řešení Vašeho problému?

Musím hodnotit kladně, protože mi poměrně brzo vyšli vstříc, myslím, že to netrvalo víc jak půl roku a stěhovala jsem se Nad Kajetánku. Já si nemohu stěžovat, zatím mi vždycky vyšli vstříc.